POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret şi vagabondul

Maigret

Georges
SIMENON

Maigret şi vagabondul

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2018

Georges Simenon, *Maigret et le clochard*
MAIGRET™ *Maigret et le clochard* Copyright © 1963 Georges Simenon Limited (a Chorion company). All rights reserved
Maigret şi vagabondul Copyright © 2011, 2018 Georges Simenon Limited (a Chorion company). All rights reserved

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6290-6
ISBN PDF: 978-973-46-6291-3
ISBN print: 978-973-46-2266-5

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © by Thomas McGowan

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

GEORGES SIMENON (1903-1989) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori de literatură polițistă. A scris peste 200 de romane, traduse în peste 50 de limbi, dintre care 75 de romane și 28 de povestiri avîndu-l drept personaj principal pe celebrul inspector Maigret. Pînă astăzi, cărțile sale au fost vîndute în peste 850 de milioane de exemplare în întreaga lume.

I

Undeva, între cheiul Orfèvres și podul Marie, Maigret se opri pentru un moment, dar atît de scurt, încît Lapointe, care mergea lîngă el, nici măcar nu băgă de seamă. Și totuși, preț de cîteva secunde, poate chiar mai puțin de o secundă, comisarul se simțise ca atunci cînd avusese vîrsta însoțitorului său.

Probabil că senzația fusese pricinuită de calitatea aerului, de luminozitatea, de mirosul, de gustul lui. Trăise o dimineață aproape identică, ba chiar mai multe, pe vremea cînd, tînăr inspector de curînd angajat la Poliția Judiciară, încă numită de parizieni Siguranță, Maigret făcea parte din serviciul de ordine publică și bătea din zori și pînă-n seară străzile din Paris.

Deși era deja 25 martie, aveau prima zi adevărată de primăvară, iar cerul era cu atît mai senin, cu cît în cursul nopții căzuse o ultimă aversă însoțită de tunete îndepărtate. Și tot pentru prima dată în acel an, Maigret lăsase pardesiul în dulapul biroului și, din cînd în cînd, adierea vîntului îi umfla haina descheiată.

Din cauza acestei senzații din trecut, își potrivise pasul, fără să-și dea seama, după cel de altădată, nici lent, nici rapid, nu chiar pasul unui gură-cască ce se oprește la cele mai neînsemnate spectacole ale străzii, dar nici cel al unui om care se îndreaptă spre o țintă bine stabilită.

Cu mîinile împreunate la spate, se uita în jur, la dreapta, la stînga, în sus, înregistrînd imagini cărora nu le mai dădea atenție de multă vreme.

Traseul fiind scurt, nu se punea problema să ia una dintre mașinile negre parcate în curtea Poliției Judiciare și cei doi bărbați mergeau pe cheiuri. Trecerea lor prin fața catedralei Notre-Dame stîrnise zborul porumbeilor și, în apropiere, se afla deja un autocar cu turiști, unul mare, galben, venit de la Köln.

Trecînd podul mic de fier, ajunseseră pe insula Saint-Louis și, în cadrul unei ferestre, Maigret remarcase o tînără cameristă în uniformă și cu bonetă albă de dantelă, care părea ieșită dintr-o piesă bulevardieră. Un ucenic măcelar, și el în uniformă, livra o comandă puțin mai departe; un poștaș ieșea dintr-un imobil.

Mugurii crăpaseră chiar în acea dimineață, pătînd copacii cu un verde fraged.

— Sena e încă umflată, remarcă Lapointe, care nu zisese nimic pînă atunci.

Era adevărat. De o lună, ploaia abia dacă se oprea uneori preț de cîteva ore, iar televiziunea arăta, aproape în fiecare seară, rîuri cu nivelul în creștere, orașe și sate unde apa se revărsa pe străzi. Valurile Senei, gălbui, cărau tot felul de rămășițe, lăzi vechi și crengi de copaci.

Cei doi bărbați străbătură cheiul Bourbon pînă la podul Marie, pe care îl trecură cu mersul lor agale. Puteau să vadă, în aval, un șlep cenușiu, care avea pictat în partea din față triunghiul alb și roșu al Companiei Generale. Se numea *Poitou* și o macara, ale cărei gîfîieli și scîrțîituri se amestecau cu zgomotele confuze ale orașului, descărca nisip din calele lui pline.

Un alt șlep se afla tras la mal în amonte de pod, la vreo cincizeci de metri de primul. Mai curat, părea lustruit de dimineață, iar un drapel belgian flutura alene la pupa, în timp ce, lîngă cabina albă, un bebeluș dormea într-un leagăn de pînză în formă de hamac și un bărbat foarte înalt, cu părul de un blond pal, privea în direcția cheiului ca și cum ar fi așteptat ceva.

Numele vasului, scris cu litere aurii, era *De Zwarte Zwaan*, un nume flamand pe care nici Maigret, nici Lapointe nu-l înțelegeau.

Era ora zece fără două-trei minute. Polițiștii tocmai ajungeau la cheiul Célestins și, cînd să coboare rampa spre port, o mașină opri și din ea coborîră trei bărbați, care trîntiră portiera în urma lor.

— Ia uite! Sosim în același timp…

Și ei veneau tot de la Palatul de Justiție, dar din partea mai impozantă, rezervată magistraților. Erau substitutul procurorului, Parrain, judecătorul Dantziger și un grefier în vîrstă, al cărui nume Maigret nu și-l amintea niciodată, deși îl întîlnise de sute de ori.

Trecătorii care mergeau la treburile lor, copiii care se jucau pe trotuarul de vizavi nu bănuiau că era vorba de o descindere a Parchetului. În dimineața luminoasă, această acțiune nu părea deloc solemnă. Substitutul scoase din buzunar o tabacheră din aur și i-o întinse mecanic lui Maigret, care avea pipa în gură.

— Așa e… Uitasem.

Era înalt, slab și blond, distins, iar comisarul se gîndi încă o dată că era o specialitate a Parchetului. Judecătorul Dantziger, scund și grăsuț, era îmbrăcat simplu. Găseai judecători de

instrucție de toate felurile. De ce oare cei de la Parchet semănau toți, mai mult sau mai puțin, cu atașații de cabinet ai miniștrilor, copiindu-le comportamentul, eleganța și, uneori, aroganța?

— Mergem, domnilor?

Coborîră rampa cu pavaj inegal și ajunseră la malul apei, nu departe de șlep.

— Ăsta e?

Maigret nu știa mult mai mult decît însoțitorii lui. Citise în rapoartele zilnice relatarea succintă a ceea ce se petrecuse în cursul nopții, apoi, în urmă cu o jumătate de oră, primise un telefon și fusese rugat să asiste la descinderea Parchetului.

Nu-i displăcea. Regăsea o lume, o ambianță pe care le cunoscuse de mai multe ori. Toți cinci înaintau spre șlepul cu motor pe care o scîndură îl lega de mal, iar marinarul înalt și blond făcu cîțiva pași în întîmpinarea lor.

— Dați-mi mîna, îi spuse el substitutului, care mergea în față. E mai prudent, nu-i așa?

Marinarul avea un accent flamand puternic. Fața cu trăsături bine conturate, ochii albaștri, brațele lungi, felul de a se mișca aminteau de sportivii cicliști din țara lui cărora li se luau interviuri la sfîrșitul curselor.

Aici se auzea mult mai tare zgomotul macaralei care descărca nisip.

— Te numești Joseph Van Houtte? întrebă Maigret, după ce aruncă o privire pe o bucată de hîrtie.

— Da, domnule, Jef Van Houtte.

— Ești proprietarul acestui vas?

— Bineînțeles, domnule, că sînt proprietarul. Cine ar putea să fie?

Din cabină venea un miros plăcut de mîncare și, la capătul de jos al scării acoperite cu linoleum înflorat, se vedea o femeie foarte tînără care trebăluia.

Maigret arătă spre bebelușul din leagăn.

— E băiatul dumitale?

— Nu e băiat, domnule, e fată. O cheamă Yolande. Pe sora mea o cheamă tot Yolande și ea e nașa…

Substitutul Parrain simți nevoia să intervină, după ce-i făcu semn grefierului să noteze.

— Povestește-ne ce s-a întîmplat.

— Păi, l-am scos din apă și colegul de pe celălalt vas m-a ajutat…

Arătă spre *Poitou*, unde, la pupa, un bărbat, sprijinit cu spatele de cîrmă, privea spre ei ca și cum ar fi așteptat să-i vină rîndul.

Un remorcher trase cîteva țignale și trecu lent, alunecînd contra curentului, cu patru șlepuri în urma lui. De fiecare dată cînd unul dintre ele ajungea în dreptul lui *Zwarte Zwaan*, Jef Van Houtte ridica brațul drept să salute.

— Îl cunoșteai pe înecat?

— Nu-l văzusem niciodată…

— De cît timp staționezi la acest chei?

— De ieri-seară. Vin de la Jeumont, cu o încărcătură de țigle pentru Rouen. Intenționam să traversez Parisul și să mă opresc noaptea la ecluza de la Suresnes. Deodată, am observat că ceva nu mergea bine la motor. Nouă, ăstora, nu ne prea place să dormim în plin Paris, înțelegeți?

De departe, Maigret zărea doi-trei vagabonzi care stăteau sub pod și, printre ei, o femeie foarte grasă, pe care parcă o mai văzuse.

— Cum s-a întîmplat? Omul s-a aruncat în apă?

— Păi, nu cred, domnule. Dacă s-ar fi aruncat, ce-ar fi căutat ceilalți doi aici?

— Cît era ceasul? Unde te aflai? Spune-ne amănunțit ce s-a întîmplat în cursul serii. Ai tras la chei înainte de căderea nopții?

— Exact.

— Ai observat un vagabond sub pod?

— Ăștia nu se mai observă. Sînt acolo aproape întotdeauna.

— Ce-ai făcut pe urmă?

— Eu, Hubert și Anneke am mîncat de seară.

— Cine e Hubert?

— E fratele meu. Lucrează cu mine. Anneke e soția mea. Prenumele ei e Anna, dar noi zicem Anneke…

— Pe urmă?

— Fratele meu și-a pus costumul cel bun și s-a dus la dans. E vîrsta, nu?

— Cîți ani are?

— Douăzeci și doi.

— E aici?

— S-a dus la cumpărături. O să se întoarcă.

— Ce-ai făcut după masă?

— Am coborît să lucrez la motor. Am văzut imediat că era o scurgere de ulei și, pentru că aveam de gînd să plec a doua zi, am făcut reparația.

Se uita la ei rînd pe rînd, cu priviri scurte, cu neîncrederea celor care nu obișnuiesc să aibă de-a face cu justiția.

— Cînd ai terminat?

— N-am terminat. Abia azi-dimineață am sfîrșit treaba.

— Unde te aflai cînd ai auzit strigătele?

Se scărpină în cap și se uită, în fața lui, la puntea întinsă care lucea de curățenie.

— Întîi, am urcat o dată să fumez o țigară și să văd dacă Anneke dormea.

— La ce oră?

— Pe la zece… Nu știu exact.

— Dormea?

— Da, domnule. Și fetița dormea și ea. În unele nopți plînge, pentru că-i dau primii dinți.

— Te-ai întors la motor?

— Bineînțeles…

— Cabina era cufundată în întuneric?

— Da, domnule, pentru că soția mea dormea.

— Și puntea?

— Cu siguranță.

— Apoi?

— Apoi, la mult timp după aceea, am auzit un zgomot de motor, ca și cum o mașină s-ar fi oprit nu departe de vas.

— Nu te-ai dus să vezi?

— Nu, domnule. De ce m-aș fi dus să văd?

— Continuă.

— Puțin mai tîrziu, am auzit un „pleosc!”.

— Ca și cum cineva ar fi căzut în Sena?

— Da, domnule.

— Și?

— Am urcat scara și am scos capul prin tambuchi.

— Și ce-ai văzut?

— Doi oameni care alergau spre mașină.

— Așadar, a fost într-adevăr o mașină?

— Da, domnule. O mașină roșie. Un Peugeot 403.

— Era destulă lumină ca s-o poți vedea bine?

— E un felinar exact deasupra zidului.

— Cum arătau cei doi?

— Cel mai scund purta un impermeabil deschis la culoare și avea umeri lați.

— Și celălalt?

— Nu l-am văzut prea bine, pentru că a urcat primul în mașină. A pornit imediat motorul.

— N-ai reținut plăcuța?

— Ce să rețin?

— Numărul mașinii.

— Știu doar că erau doi de 9 și că se termina cu 75.

— Cînd ai auzit țipetele?

— Cînd mașina s-a pus în mișcare.

— Altfel spus, a trecut un anumit timp între momentul în care omul a fost aruncat în apă și momentul în care a strigat? Altfel l-ai fi auzit mai repede?

— Păi, cred că da, domnule. Noaptea e mai liniște decît acum.

— Ce oră era?

— Trecut de miezul nopții.

— Erau trecători pe pod?

— Nu m-am uitat în sus.

Deasupra zidului, pe chei, se opriseră cîțiva trecători, intrigați de acei oameni care discutau pe puntea unui vas. Maigret avu impresia că vagabonzii mai înaintaseră cîțiva metri. Iar macaraua continua să scoată nisip din cala șlepului *Poitou* și să-l încarce în camioanele care își așteptau rîndul.

— A strigat tare?

— Da, domnule.

— Ce fel de strigăt? Cerea ajutor?

— Striga… Apoi nu s-a mai auzit nimic… Apoi…

— Ce-ai făcut?

— Am sărit în barcă și am dezlegat-o.

— Puteai să-l vezi pe omul care se îneca?

— Nu, domnule. Nu imediat… Patronul șlepului *Poitou* probabil că a auzit și el, pentru că alerga de-a lungul vasului, încercînd să prindă ceva cu cangea.

— Continuă…

După toate aparențele, flamandul își dădea toată strădania, dar îi era greu și broboane de sudoare i se iveau pe frunte.

— Acolo! Acolo!… Așa zicea.

— Cine?

— Patronul șlepului *Poitou*.

— Și ai văzut?

— Cînd vedeam, cînd nu vedeam…

— Fiindcă omul se ducea la fund?

— Da, domnule. Și era tras de curent.

— Presupun că și barca dumitale?

— Da, domnule. Colegul a sărit în ea…

— Cel de pe *Poitou*?

Jef oftă, zicîndu-și pesemne că interlocutorii lui nu erau foarte subtili. Pentru el, totul era cît se poate de simplu și probabil că trăise scene asemănătoare de mai multe ori în viață.

— Și l-ați tras din apă amîndoi?

— Da.

— Cum arăta?

— Avea încă ochii deschiși și, în barcă, a început să vomite.

— N-a spus nimic?

— Nu, domnule.

— Părea speriat?

— Nu, domnule.

— Cum părea?

— În nici un fel. La urmă, n-a mai mișcat și apa a continuat să-i curgă din gură.

— Stătea cu ochii deschiși?

— Da, domnule. Am crezut că murise.

— Ai plecat după ajutoare?

— Nu, domnule. Nu eu.

— Colegul de pe *Poitou*?

— Nu. Ne-a strigat cineva de pe pod.

— Era deci cineva pe podul Marie?

— În acel moment, da. Ne-a întrebat dacă era un om înecat. Am răspuns că da. A strigat că va anunța poliția.

— A anunțat-o?

— Probabil, pentru că puțin mai tîrziu au sosit doi agenți pe biciclete.

— Ploua deja?

— A început să plouă și să tune cînd tipul a fost tras pe punte.

— Puntea vasului dumitale?

— Da.

— Soția dumitale s-a trezit?

— În cabină era lumină și Anneke, care își pusese un palton pe ea, se uita la noi.

— Cînd ai văzut sîngele?

— Cînd omul a fost culcat lîngă cîrmă. Îi curgea dintr-o deschizătură pe care o avea la cap.

— O deschizătură?

— O gaură. Nu știu cum să-i spun…

— Agenții au sosit imediat?

— Aproape imediat.

— Și trecătorul care îi anunțase?

— Nu l-am mai văzut.

— Nu știi cine e?

— Nu, domnule.

Aveai nevoie de un oarecare efort, în lumina dimineții, ca să-ți imaginezi acea scenă nocturnă, pe care Jef Houtte o înfățișa cum se pricepea mai bine, căutîndu-și cuvintele, ca și cum ar fi trebuit să le traducă unul după altul din flamandă.

— Așadar, știi că vagabondul a fost lovit în cap înainte de a fi aruncat în apă?

— Așa a spus doctorul. Pentru că unul dintre agenți s-a dus după un doctor. Apoi a venit o ambulanță. După ce-au luat rănitul, a trebuit să spăl puntea, unde rămăsese o băltoacă mare de sînge.

— Cum crezi că s-au întîmplat lucrurile?

— Eu, domnule, nu știu.

— Le-ai spus agenților…

— Le-am spus ce credeam. Nu-i așa?

— Mai spune o dată.

— Presupun că dormea sub pod.

— Dar nu-l văzuseși înainte?

— N-am fost atent. Sub poduri dorm întotdeauna oameni.

— Bun. O mașină a coborît rampa…

— O mașină roșie. De asta sînt singur.

— A oprit nu departe de șlepul dumitale?

Bărbatul dădu din cap și întinse brațul spre un anumit punct de pe mal.

— Motorul a mers în continuare?

De data asta, Jef făcu din cap semn că nu.

— Dar ai auzit pași?

— Da, domnule.

— Pașii a două persoane?

— Am văzut doi tipi care se întorceau la mașină.

— Nu i-ai văzut îndreptîndu-se spre pod?

— Lucram jos, la motor.

— Acești doi indivizi, dintre care unul purta un impermeabil deschis la culoare, l-ar fi lovit în cap pe vagabondul adormit și l-ar fi aruncat în Sena?

— Cînd am urcat, era deja în apă.

— Raportul medicului spune că nu putea să-și facă acea rană la cap căzînd în apă. Nici măcar în urma unei căderi accidentale pe marginea cheiului.

Van Houtte îi privea ca și cum ar fi spus că asta nu era treaba lui.

— Putem să stăm de vorba cu soția dumitale?

— N-am nimic împotrivă să vorbiți cu Anneke. Numai că n-o să vă înțeleagă, pentru că vorbește doar flamanda.

Substitutul se uită la Maigret, ca și cum ar fi vrut să știe dacă avea întrebări de pus, și comisarul făcu semn că nu. Dacă avea, le lăsa pentru mai tîrziu, după plecarea domnilor de la Parchet.

— Cînd vom putea pleca? întrebă marinarul.

— Îndată ce vei semna declarația. Cu condiția să ne spui unde mergi.

— La Rouen.

— Apoi, va trebui să ne ții la curent cu toate deplasările. Grefierul meu va veni cu declarația s-o semnezi.

— Cînd?

— Probabil că pe la amiază.

Se vedea bine că asta nu-i prea convenea marinarului.

— Apropo, la ce oră s-a întors la bord fratele dumitale?

— La puțin timp după plecarea ambulanței.

— Mulțumesc.

Jef Van Houtte îl ajută din nou să treacă pasarela îngustă și micul grup se îndreptă spre pod, în timp ce vagabonzii se trăgeau înapoi cîțiva metri.

— Ce spui de asta, Maigret?

— Spun că e ciudat. Destul de rar se întîmplă să atace cineva un vagabond.

Sub bolta podului Marie se afla, lîngă peretele de piatră, ceea ce s-ar fi putut numi o nișă. Era ceva inform, nu avea nume, și totuși fusese, de un anumit timp, se părea, adăpostul unei ființe omenești.

Stupefacția substitutului era de-a dreptul caraghioasă, iar Maigret nu se putu abține să nu-i spună:

— Sînt de-astea sub toate podurile. De altfel, un adăpost de același fel poate fi văzut exact în fața Poliției Judiciare.

— Și poliția nu face nimic?

— Dacă le demolează, apar iar puțin mai încolo.

Fusese făcut din lăzi vechi și bucăți de prelată. Înăuntru era loc exact cît să stea un om ghemuit. Pe jos erau paie, velințe rupte, ziare care răspîndeau un miros tare, în pofida curentului de aer.

Substitutul se feri să atingă ceva și Maigret se aplecă să facă un inventar rapid.

Un cilindru de tablă cu găuri și cu un grătar servise drept sobă și încă mai era acoperit de cenușă albicioasă. Alături, bucăți de cărbune de lemn adunate Dumnezeu știe de unde.

Mișcînd velințele, comisarul scoase la iveală un fel de comoară: două bucăți de pîine uscată, vreo zece centimetri de salam cu usturoi și, în alt colț, niște cărți, ale căror titluri le citi cu glas șoptit:

— *Înțelepciune*, de Verlaine... *Discursuri funebre*, de Bossuet...

Apucă o broșură, care probabil că stătuse mult timp în ploaie și fusese cu siguranță luată dintr-o pubelă. Era un număr vechi din *Presse médicale*.

În sfîrșit, jumătate dintr-o carte, numai a doua jumătate: *Memorialul din Sfînta Elena*.

Judecătorul Dantziger părea la fel uimit ca reprezentantul Parchetului.

— Curioase lecturi, remarcă el.

— Nu alegea neapărat....

Tot sub velințele găurite, Maigret descoperi haine: un pulover gri foarte cîrpit, cu pete de vopsea, care fusese probabil al unui pictor, o pereche de pantaloni de doc gălbui, niște papuci de pîslă cu talpa găurită și cinci șosete desperecheate. În sfîrșit, o pereche de foarfeci cu un vîrf rupt.

— Omul a murit? întrebă substitutul Parrain, ținîndu-se la distanță, ca și cum s-ar fi temut să nu ia purici.

— Trăia acum o oră, cînd am telefonat la spitalul Hôtel-Dieu.

— Medicii speră să-l salveze?

— Se străduiesc... Are o fractură craniană și se tem, pe deasupra, să nu facă o pneumonie.

Maigret răsucea pe o parte și pe alta un cărucior de copil stricat, de care vagabondul se folosea probabil cînd se ducea să scotocească prin pubele. Întorcîndu-se spre micul grup, care îl

urmărea cu atenție, observă pe rînd fața fiecăruia. Unii își fereau privirea. Chipurile altora exprimau numai buimăceală.

— Tu, apropie-te! îi zise el femeii, întinzînd spre ea degetul.

Dacă asta s-ar fi întîmplat cu treizeci de ani în urmă, cînd lucra la ordinea publică, ar fi știut numele fiecăruia, pentru că pe atunci cunoștea majoritatea vagabonzilor din Paris.

De altfel, nu se schimbaseră foarte mult, dar numărul lor scăzuse considerabil.

— Unde dormi?

Ea îi zîmbi, vrînd parcă să-l îmbuneze.

— Acolo…, răspunse dînsa, arătînd podul Louis-Philippe.

— Îl cunoșteai pe tipul care a fost scos din apă azi-noapte?

Femeia avea fața buhăită și răsuflarea ei răspîndea un iz de vin acru. Cu mîinile pe burtă, dădu din cap.

— Noi îi ziceam Doctorul.

— De ce?

— Pentru că era școlit… Se spune că a fost într-adevăr medic cîndva…

— Trăia de mult pe sub poduri?

— De ani de zile.

— Cîți?

— Nu știu. Nu-i mai număr…

Asta o făcu să rîdă și își aranjă o șuviță de păr cărunt care îi cădea în ochi. Cu gura închisă, părea să aibă vreo șaizeci de ani. Dar, cînd vorbea, dădea la iveală un maxilar aproape în întregime știrb și părea mult mai bătrînă. Totuși, ochii îi erau veseli. Din cînd în cînd, se întorcea spre ceilalți, ca și cum i-ar fi luat drept martori.

— Nu-i adevărat? îi întreba ea.

Ei dădeau din cap, deși erau stînjeniți în prezența poliției și a acelor domni prea bine îmbrăcați.

— Trăia singur?

Asta o făcu din nou să rîdă.

— Cu cine să fi trăit?

— A locuit întotdeauna sub podul acesta?

— Nu… L-am cunoscut sub Pont-Neuf… Și, înainte, pe cheiul Bercy…

— „Făcea” Halele?

Nu la Hale se întîlneau majoritatea vagabonzilor noaptea?

— Nu, răspunse ea.

— Pubelele?

— Uneori…

Așadar, în pofida căruciorului, specialitatea lui nu erau hîrțoagele și cîrpele, așa explicîndu-se că se culcase deja la începutul nopții.

— Era mai ales om-sandvici.

— Ce altceva mai știi?

— Nimic.

— Ai vorbit cu el vreodată?

— Sigur că da. Chiar eu îl tundeam din cînd în cînd. Trebuie să te ajuți unul cu altul…

— Bea mult?

Maigret știa că întrebarea nu prea avea sens, că aproape toți beau.

— Vin roșu?

— Ca și ceilalți.

— Mult?

— Nu l-am văzut niciodată beat. Nu e ca mine…

Și rîse iar.

— Să știți că vă cunosc și știu că nu sînteți om rău. M-ați interogat, odată, în biroul dumneavoastră, e mult timp de-atunci, poate douăzeci de ani, cînd mai lucram la Poarta Saint-Denis.

— N-ai auzit nimic noaptea trecută?

Ea întinse brațul spre podul Louis-Philippe, vrînd parcă să arate distanța dintre acesta și podul Marie.

— E prea departe.

— N-ai văzut nimic?

— Numai farurile ambulanței. M-am apropiat puțin, nu prea mult, de teamă să nu fiu săltată, și am văzut că era o ambulanță.

— Dar voi, ceilalți? întrebă Maigret, întors spre cei trei vagabonzi.

Toți scuturară din cap, îngrijorați.

— Ce-ar fi să stăm de vorbă cu marinarul de pe *Poitou*? propuse substitutul, care nu se simțea bine în acea ambianță.

Omul, foarte diferit de flamand, îi aștepta. Și el avea soția și copiii la bord, dar șlepul nu era al lui și făcea aproape întotdeauna același traseu, de la carierele de nisip din susul Senei la Paris. Îl chema Justin Goulet și avea patruzeci și cinci de ani. Scund, avea ochi șireți și ținea o țigară stinsă lipită în colțul gurii.

Aici trebuia să vorbești tare, din cauza vacarmului făcut de macara, care continua să descarce nisipul.

— Ciudat, nu?

— Ce e ciudat?

— Că unii își dau osteneala să lovească în cap un vagabond și să-l arunce în apă.

— I-ai văzut?

— N-am văzut nimic.

— Unde erai?

— Cînd a fost lovit tipul? În pat.

— Ce-ai auzit?

— Am auzit pe cineva răcnind…

— Nu vreo mașină?

— E posibil să fi auzit o mașină, dar trec tot timpul sus, pe chei, așa că n-am dat atenție.

— Ai urcat pe punte?

— În pijama. N-am stat să-mi pun pantalonii.

— Și soția dumitale?

— A spus prin somn: „Unde te duci?”.

— Ce-ai văzut, după ce ai ajuns pe punte?

— Nimic. Sena care curgea, ca întotdeauna, cu vîrtejurile ei. Am strigat: „Hei! Hei!”, ca să-l fac pe tip să-mi răspundă și să văd în ce parte era.

— Unde se afla Jef Van Houtte în acel moment?

— Flamandul? L-am zărit în cele din urmă pe puntea șlepului său. A început să dezlege barca. Cînd a ajuns în dreptul meu, împins de curent, am sărit în ea. Cel din apă apărea din cînd în cînd la suprafață, apoi dispărea. Flamandul a încercat să-l prindă cu cangea mea…

— O cange terminată cu un cîrlig mare de fier?

— Ca toate cangile.

— Oare n-a fost rănit la cap cu cangea, în timp ce încercați să-l prindeți?

— În nici un caz. Pînă la urmă, l-am prins de turul pantalonilor. M-am aplecat imediat și l-am apucat de un picior.

— Era leșinat?

— Avea ochii deschiși.

— N-a spus nimic?

— A dat afară apă... Pe urmă, pe șlepul flamandului, am observat că sîngera.

— Cred că asta e tot! murmură substitutul, care nu părea foarte interesat de toată povestea asta.

— Mă ocup eu de restul, răspunse Maigret.

— Vă duceți la spital?

— Puțin mai tîrziu. După spusele medicilor, doar peste cîteva ore va fi în stare să vorbească.

— Să-mi spuneți și mie ce aflați.

— Negreșit.

În timp ce treceau din nou pe sub podul Marie, Maigret îi spuse lui Lapointe:

— Du-te și sună la comisariatul cartierului să-mi trimită un agent.

— Și unde vă găsesc, șefule?

— Aici.

Și, grav, dădu mîna cu cei de la Parchet.

II

— Sînt judecători? întrebă femeia cea grasă, privind în urma celor trei bărbați.

— Magistrați, o corectă Maigret.

— Nu e tot aia?

Și, după un fluierat ușor:

— Ia uite, se deranjează ca pentru unul din lumea bună! Chiar era doctor de-adevăratelea?

Maigret habar nu avea. S-ar fi zis că nu era grăbit să afle. Trăia în prezent cu impresia stăruitoare a unor lucruri deja trăite cu mult timp în urmă. Lapointe dispăruse în susul rampei. Substitutul, însoțit de judecător și de grefier, se uita pe unde călca, de teamă să nu-și murdărească pantofii.

Negru și alb în lumina soarelui, *Zwarte Zwaan* era la fel de curat pe dinafară cum era probabil și bucătăria lui. Flamandul înalt, în picioare lîngă roata cîrmei, se uita în direcția lui, iar o femeie subțirică, ce părea mai curînd o copilă cu părul de un blond aproape alb, era aplecată peste leagănul bebelușului și îi schimba scutecele.

Sus, pe cheiul Célestins, răsunau necontenit huruitul mașinilor și zgomotul macaralei care descărca nisipul de pe șlepul *Poitou*. Dar asta nu te împiedica să auzi ciripitul păsărilor și clipocitul apei.

Cei trei vagabonzi stăteau tot deoparte și numai femeia grasă îl urmă pe comisar sub pod. Corsajul ei, care fusese probabil roșu, devenise roz-bombon.

— Cum te cheamă?

— Léa. Mi se zice grăsana Léa.

Asta îi sîrni rîsul și făcu să-i tresalte sînii enormi.

— Unde erai noaptea trecută?

— V-am spus.

— Nu era nimeni cu tine?

— Doar Dédé, ăl mai mic de colo, care stă cu spatele.

— E prietenul tău?

— Toți sînt prietenii mei.

— Dormi întotdeauna sub același pod?

— Uneori mă mai mut. Ce căutați?

Într-adevăr, Maigret se aplecase din nou peste obiectele heteroclite care formau bunurile Doctorului. Acum, după plecarea magistraților, se simțea mai în largul lui. Nu se grăbea și descoperi, sub zdrențe, o tigaie de prăjit, o gamelă, o lingură și o furculiță.

Apoi încercă o pereche de ochelari cu ramă din oțel, cu o lentilă crăpată, care făcură ca totul să se tulbure în fața ochilor săi.

— Îi folosea doar la citit, explică grăsana Léa.

— Mă uimește că nu găsesc..., începu el, privind-o cu insistență.

Ea nu-l lăsă să sfîrșească, se îndepărtă doi metri și, din spatele unei pietre mari, scoase o sticlă de un litru încă pe jumătate plină cu vin violaceu.

— Ai băut din ea?

— Da. Aveam de gînd să beau și restul. Oricum, cînd o să se întoarcă Doctorul, n-o să mai fie bun.

— Cînd ai luat-o?

— Astă noapte, după ce l-au dus cu ambulanța.

— De altceva nu te-ai atins?

Femeia luă o expresie serioasă și scuipă pe jos.

— Jur!

O credea. Știa din experiență că vagabonzii nu se fură între ei. De altfel, se întîmplă rareori să fure ceva, nu numai pentru că ar fi imediat descoperiți, ci și din cauza unui fel de indiferență.

Vizavi, pe insula Saint-Louis, apartamentele luxoase își deschiseseră ferestrele și puteai zări o femeie care își pieptăna părul în fața oglinzii unei toalete.

— Știi de unde cumpăra vin?

— L-am văzut de cîteva ori ieșind dintr-un bistrou de pe strada Ave-Maria. E foarte aproape de aici. În colțul străzii Jardins.

— Cum se purta Doctorul cu ceilalți?

Vrînd să-i facă pe plac, femeia se gîndi.

— Nu știu. Nu era foarte diferit…

— Nu vorbea niciodată despre viața lui?

— Nimeni nu vorbește, decît dacă e beat criță.

— El nu se îmbăta niciodată?

— Niciodată de-a binelea…

Din teancul de ziare vechi, care îi serveau vagabondului să se încălzească, Maigret scoase un căluț din lemn colorat, care avea un picior rupt. Nu se miră. Nici grăsana Léa.

Cineva, care coborîse rampa cu pas elastic și ușor și purta espadrile, se apropia de șlepul belgian. Ținea în fiecare mînă

cîte o plasă plină cu provizii, din care ieșeau două pîini mari și cozi de praz.

Era cu siguranță fratele, pentru că semăna cu Jef Van Houtte, fiind însă mai tînăr și cu trăsăturile săpate mai puțin adînc. Purta pantaloni de pînză albastră și un tricou cu dungi albe. După ce ajunse la bordul șlepului, începu să vorbească cu celălalt, apoi se uită în direcția comisarului.

— Să nu te atingi de nimic. Poate voi mai avea nevoie de tine. Dacă afli ceva…

— Mă vedeți, așa cum sînt, venind la biroul dumneavoastră?

Asta o făcu din nou să rîdă. Arătă spre sticlă și întrebă:

— Pot s-o termin?

El răspunse cu o mișcare a capului și ieși în întîmpinarea lui Lapointe, care se întorcea însoțit de un agent în uniformă. Comisarul îi dădu instrucțiuni polițistului: să păzească grămada de vechituri care forma averea Doctorului pînă la sosirea unui specialist de la Identitatea Judiciară.

Apoi, împreună cu Lapointe, se îndreptă spre *Zwarte Zwaan*.

— Dumneata ești Hubert Van Houtte?

Acesta, mai taciturn sau mai prudent decît fratele său, se mulțumi să dea din cap.

— Ai fost la dans noaptea trecută?

— E ceva rău în asta?

Accentul lui era mai puțin pronunțat. Maigret și Lapointe, rămași pe chei, erau nevoiți să se uite în sus.

— La ce bal ai fost?

— Lîngă Piața Bastiliei. Pe o stradă îngustă, unde sînt vreo șase localuri. Cel la care am fost se cheamă *Chez Léon*.

— Îl știai dinainte?

— Am fost de mai multe ori.

— Deci nu știi nimic despre ce s-a întîmplat?

— Doar ce mi-a povestit fratele meu.

Pe punte, dintr-un coș de aramă, ieșea fum. Femeia și copilul coborîseră în cabină și, de unde se aflau, comisarul și inspectorul puteau să simtă miros de bucătărie.

— Cînd vom putea pleca?

— Probabil după-amiază. Imediat ce fratele dumitale va semna procesul-verbal.

Hubert Van Houtte, bine spălat, bine pieptănat, avea și el pielea trandafirie și părul blond pal.

Puțin mai tîrziu, Maigret și Lapointe traversară cheiul Célestins și, în colțul străzii Ave-Maria, găsiră un bistrou cu firma *Micul Torino*. Patronul, în cămașă, stătea în ușă. Înăuntru nu era nimeni.

— Putem intra?

Omul le făcu loc, uimit să vadă oameni ca ei intrînd în localul lui. Acesta era minuscul și, în afară de tejghea, le oferea clienților numai trei mese. Pereții erau vopsiți în verde. Din tavan atîrnau mezeluri, cîrnați groși, brînzeturi gălbui, ciudate, cu forme de burdufuri prea pline.

— Cu ce vă pot servi?

— Vin.

— Chianti?

Sticle îmbrăcate în pai umpleau o etajeră, dar patronul turnă în pahare dintr-o sticlă luată de sub tejghea, fără să-și ia ochii de la clienții lui.

— Cunoașteți un vagabond poreclit Doctorul?

— Ce mai face? Sper că n-a murit?

Treceau de la accentul flamand la cel italian, de la calmul lui Jef Van Houtte și al fratelui său, Hubert, la gesticulările

patronului de bar.

— Ați aflat? întrebă Maigret.

— Știu că i s-a întîmplat ceva noaptea trecută.

— Cine v-a spus?

— Alt vagabond, în dimineața asta.

— Ce v-a spus exact?

— Că a fost agitație lîngă podul Marie și că o ambulanță a venit să-l ia pe Doctor.

— Atît?

— Se pare că a fost scos din apă de niște marinari.

— De aici cumpăra Doctorul vin?

— Deseori…

— Bea mult?

— Cam doi litri pe zi. Cînd avea bani.

— Cum îi cîștiga?

— Cum îi cîștigă toți… Dînd o mînă de ajutor în Hale sau în altă parte. Sau plimbînd panouri-reclamă pe străzi. Lui îi dădeam bucuros pe datorie.

— De ce?

— Pentru că nu era un vagabond ca toți ceilalți. Mi-a salvat soția.

Femeia putea fi văzută în bucătărie, aproape la fel de grasă ca Léa, dar foarte vioaie.

— Vorbești de mine?

— Spuneam că Doctorul…

Atunci, ea intră în bar ștergîndu-și mîinile pe șorț.

— E adevărat că cineva a încercat să-l omoare? Sînteți de la poliție? Credeți c-o să scape?

— Încă nu știm, răspunse evaziv comisarul. Cum v-a salvat?

— Păi, dacă m-ați fi văzut cu numai doi ani în urmă, nu m-ați fi recunoscut. Eram plină de eczemă și aveam fața roșie ca o bucată de carne de pe tejgheaua măcelarului. Chestia asta dura de luni de zile. De la dispensar, îmi dădeau o mulțime de tratamente, alifii care miroseau atît de urît, încît ajunsesem să-mi fie silă de mine. Degeaba... Nu mai aveam, ca să zic așa, voie să mănînc și, la drept vorbind, nici poftă de mîncare n-aveam. Îmi făceau și injecții...

Patronul asculta dînd din cap.

— Într-o zi, cînd Doctorul stătea aici în colț, lîngă ușă, iar eu mă plîngeam vînzătoarei de legume, am simțit că mă privea într-un fel ciudat... Puțin mai tîrziu, mi-a zis cu aceeași voce cu care ar fi comandat un pahar de vin: „Cred că pot să vă vindec”. L-am întrebat dacă era cu adevărat doctor și a zîmbit. „Nu mi-au retras dreptul să practic”, a murmurat el.

— V-a dat o rețetă?

— Nu. Mi-a cerut niște bani, două sute de franci, dacă-mi amintesc bine, și s-a dus chiar el să cumpere niște mici cașete cu praf de la farmacist. „Luați una în apă călduță înainte de fiecare masă. Și vă spălați, dimineața și seara, cu apă foarte sărată.” Puteți să nu mă credeți, dar, după două luni, pielea mea redevenise așa cum e acum.

— I-a tratat și pe alții?

— Nu știu. Nu vorbea prea mult.

— Venea aici în fiecare zi?

— Aproape în fiecare zi, să-și cumpere cei doi litri.

— Era întotdeauna singur? Nu l-ați văzut niciodată cu una sau mai multe persoane necunoscute?

— Nu.

— Nu v-a spus numele lui adevărat, nici unde locuise pe vremuri?

— Știu doar că a avut o fiică. Avem și noi una, care la ora asta e la școală. Odată, cînd se uita curioasă la el, i-a spus: „Nu te teme. Am și eu o fetiță…”.

Oare Lapointe nu se mira văzînd că Maigret acorda atîta importanță poveștii vagabondului? Ziarele ar fi scris doar cîteva rînduri, ca despre un fapt divers oarecare.

Dar Lapointe nu știa, fiind prea tînăr, că era pentru prima dată în carieră cînd comisarul se afla în fața unei tentative de crimă comise asupra unui vagabond.

— Cît face?

— Nu mai beți un pahar? În sănătatea bietului Doctor?

Băură și al doilea pahar, pentru care italianul nu vru să ia nici un ban. Apoi străbătură podul Marie. După cîteva minute, pătrundeau sub bolta cenușie de la spitalul Hôtel-Dieu. Acolo, Maigret se văzu nevoit să discute îndelung cu o femeie urîcioasă, ascunsă în spatele unui ghișeu.

— Nu-i știți numele?

— Știu doar că, pe cheiuri, i se spune Doctorul și că a fost adus aici noaptea trecută.

— N-am fost eu noaptea trecută. La ce serviciu a fost dus?

— Nu știu. Mai devreme, am vorbit la telefon cu un intern, care nu mi-a vorbit de operație…

— Știți numele internului?

— Nu.

Ea întoarse pe toate părțile paginile unui registru și dădu două-trei telefoane.

— Cum ziceți că vă cheamă?

— Comisarul Maigret.

Numele comisarului nu însemna nimic pentru femeie, care repetă în receptor:

— Comisarul Maigret…

În sfîrșit, după vreo zece minute, oftă și zise, cu aerul că le făcea o favoare:

— O luați pe scara C. Urcați la etajul al treilea. O veți găsi pe infirmiera-șefă de pe etaj.

Întîlniră infirmieri, medici tineri, bolnavi în haine de spital și, prin ușile deschise, zăriră șiruri de paturi.

La etajul al treilea, se văzură nevoiți să aștepte iar, deoarece infirmiera-șefă purta o discuție animată cu doi bărbați, cărora părea să le refuze ceea ce-i cereau.

— Nu pot să fac nimic, le spuse ea în cele din urmă. Adresați-vă administrației. Nu eu fac regulamentele.

Bărbații plecară mormăind printre dinți fraze nu prea amabile și femeia se întoarse spre Maigret.

— Dumneavoastră ați venit pentru vagabond?

— Sînt comisarul Maigret, repetă el.

Ea încercă să-și amintească. Dar numele nu-i spunea nici ei nimic. Acolo era o altă lume, o lume a saloanelor numerotate, a serviciilor compartimentate, a paturilor așezate în șiruri în încăperi mari, cu o fișă la picioarele fiecăruia pe care erau trasate semne misterioase.

— Cum se simte?

— Cred că profesorul Magnin se ocupă de el chiar în acest moment.

— A fost operat?

— Cine v-a pomenit de operație?

— Nu știu… Credeam…

Maigret nu se simțea acolo în largul lui și devenea timid.

— Sub ce nume l-ați înscris?

— Sub numele din cartea de identitate.

— Aveți această carte de identitate?

— Pot să v-o arăt.

Intră într-un mic birou cu geamuri mari din fundul culoarului și găsi imediat o carte de identitate slinoasă, încă udă de apa Senei.

Nume: Keller.

Prenume: François, Marie, Florentin.

Profesia: colector de deșeuri textile.

Născut la: Mulhouse, Bas-Rhin…

Conform acelui document, omul avea șaizeci și trei de ani, iar adresa lui de la Paris era un imobil cu camere de închiriat din Piața Maubert, pe care comisarul îl cunoștea foarte bine și care servea ca domiciliu oficial mai multor vagabonzi.

— Și-a recăpătat cunoștința?

Ea vru să ia înapoi cartea de identitate, dar comisarul o puse în buzunar și ea bombăni:

— Nu e regulamentar…

— Keller e într-un salon separat?

— Asta-i bună!

— Duceți-mă la el.

Ea ezită, apoi cedă.

— La urma urmelor, o să vă înțelegeți cu profesorul!

O luă înainte și deschise a treia ușă, în spatele căreia se vedeau două șiruri de paturi, toate ocupate. Cei mai mulți bolnavi erau întinși, cu ochii deschiși; doi-trei, în capăt, în haine de spital, stăteau în picioare și vorbeau între ei cu glas șoptit.

Lîngă unul dintre paturi, pe la mijlocul încăperii, vreo zece tineri și tinere în halate albe, cu bonete, stăteau în jurul unui

bărbat mai scund, voinic, cu părul tuns perie, îmbrăcat tot în alb, care părea să le țină un curs.

— Acum nu-l puteți deranja. Vedeți bine că e ocupat.

Se duse totuși și șopti cîteva cuvinte la urechea profesorului, care aruncă de departe o privire spre Maigret și își continuă explicațiile.

— Termină în cîteva minute. Vă roagă să-l așteptați la el în birou.

Îi conduse într-o încăpere destul de mică unde erau doar două scaune. Pe birou, într-o ramă de argint, se afla fotografia unei femei cu trei copii, ale căror capete se atingeau.

Maigret ezită, apoi își goli pipa în scrumiera plină cu chiștoace de țigări și o umplu din nou.

— Îmi cer scuze că v-am făcut să așteptați, domnule comisar. Cînd infirmiera mi-a spus că sînteți aici, am fost puțin mirat. În fond…

Avea și el să spună că, în fond, era vorba doar de un vagabond? Nu.

— Cazul e destul de banal, nu?

— Deocamdată nu știu aproape nimic și contez pe dumneavoastră să mă lămuriți.

— O frumoasă fractură de craniu, curată, din fericire. Probabil că asistentul meu v-a spus dimineață la telefon…

— Încă nu i se făcuse radiografia…

— Acum, da. Are șanse să scape, deoarece creierul nu pare atins.

— Fractura poate să fi fost cauzată de o cădere pe chei?

— Nici vorbă. Omul a fost lovit violent cu un instrument greu, un ciocan, o cheie franceză sau, de exemplu, un levier.

— Asta l-a făcut să-și piardă cunoștința?

— Și-a pierdut atît de bine cunoștința, încît la ora asta e în comă și ar putea rămîne așa cîteva zile. După cum ar putea, de altfel, să se și trezească de la o oră la alta.

Maigret își imagina malul, adăpostul Doctorului, apa mocirloasă care curgea la cîțiva metri și își amintea de cuvintele marinarului flamand.

— Scuzați-mă că insist. Spuneți că a primit o lovitură în cap. Una singură?

— De ce mă întrebați asta?

— Ar putea avea importanță.

— La prima privire, mi-am zis că a primit poate mai multe lovituri…

— De ce?

— Pentru că urechea e sfîșiată și are cîteva răni nu foarte adînci la față. Pe urmă, după ce a fost ras în cap, l-am examinat cu atenție…

— Și care e concluzia?

— Unde s-a petrecut povestea asta?

— Sub podul Marie.

— În cursul unei încăierări?

— S-ar zice că nu. Se pare că era culcat, dormea în momentul în care a fost atacat. După constatările pe care le-ați făcut, e plauzibil?

— Cît se poate de plauzibil.

— Și credeți că și-a pierdut imediat cunoștința?

— Sînt aproape sigur. Și, după cele ce mi-ați spus, înțeleg urechea ruptă și zgîrieturile de pe față… A fost găsit în Sena, nu? Aceste răni secundare arată că în loc să fie dus pe sus a fost tîrît pe pavajul cheiului. E nisip pe cheiul acela?

— La cîțiva metri, e descărcat un șlep cu nisip.

— Am găsit nisip în răni.

— Așadar, după părerea dumneavoastră, Doctorul...

— Poftim? întrebă, mirat, profesorul.

— Așa i se zice pe cheiuri. S-ar putea să fi fost cu adevărat medic.

Și era și primul medic, în treizeci de ani, pe care comisarul îl găsea sub poduri. Pe vremuri, cunoscuse un fost profesor de chimie de la un liceu de provincie și, cîțiva ani mai tîrziu, o femeie care fusese o celebră călăreață de circ.

— Sînt convins că era culcat, probabil adormit, cînd a fost lovit de agresor sau de agresori.

— Unul singur a lovit, pentru că a fost doar o lovitură.

— Exact. Și-a pierdut cunoștința, încît a putut să fie crezut mort.

— Cît se poate de plauzibil.

— În loc să fie dus pe sus, a fost tîrît pînă la malul Senei și a fost aruncat în apă.

Medicul asculta cu seriozitate, părînd să reflecteze

— Toate astea stau în picioare? insistă Maigret.

— Perfect.

— Este posibil medical ca, odată ajuns în apă, în curentul care îl ducea cu el, să fi început să strige?

Profesorul se scărpină în cap.

— Îmi cereți mult și n-aș vrea să vă răspund foarte categoric. Să spunem că nu cred că lucrul ăsta e imposibil. În urma contactului cu apa rece...

— Și-ar fi recăpătat cunoștința?

— Nu neapărat... Unii bolnavi în comă vorbesc și se agită. Se poate admite...

— N-a spus nimic în timp ce îl examinați?

— A gemut de cîteva ori.

— Se pretinde că, atunci cînd a fost scos din apă, avea ochii deschiși.

— Asta nu dovedește nimic. Presupun că ați vrea să-l vedeți? Veniți cu mine…

Îi conduse spre cea de-a treia ușă, iar infirmiera-șefă se uită la ei cum treceau cu oarecare mirare și, probabil, dezaprobare.

Bolnavii din paturi urmăreau cu privirea micul grup care se opri la căpătîiul unuia dintre ei.

— Nu vedeți mare lucru.

În realitate, nu se vedeau decît pansamentele cu care erau înfășurate capul și fața vagabondului, lăsînd descoperiți doar ochii, nările și gura.

— Ce șanse are să scape?

— Șaptezeci la sută. Să spunem optzeci la sută, pentru că inima e încă viguroasă.

— Vă mulțumesc.

— Veți fi anunțat îndată ce-și va recăpăta cunoștința. Lăsați numărul de telefon la infirmiera-șefă.

Tare era bine să fii afară, să vezi soarele, trecătorii și turiștii care coborau în fața catedralei Notre-Dame dintr-un autocar galben cu roșu!

Maigret mergea din nou tăcut, cu mîinile la spate, iar Lapointe, simțindu-l preocupat, evita să vorbească.

Intrară sub bolta Poliției Judiciare, urcară scara mare, pe care soarele o făcea să pară mai plină de praf decît era, și intrară în sfîrșit în biroul comisarului.

Maigret deschise întîi larg fereastra și urmări cu privirea un șir de șlepuri care cobora pe firul apei.

— Trebuie să trimitem pe cineva de sus să-i examineze lucrurile.

„Sus” însemna Identitatea Judiciară, tehnicienii, specialiștii.

— Cel mai bine ar fi să luăm camioneta și să cărăm totul.

Nu se temea că alți vagabonzi ar putea pune mîna pe cele cîteva obiecte ale Doctorului, ci de puștanii șterpelitori.

— Tu te duci acum la Poduri și Șosele! Nu cred că sînt chiar atît de multe Peugeot 403 roșii la Paris. Iei toate numerele cu doi de 9. Ia-ți să te ajute cîți oameni ai nevoie ca să le verifici la proprietari.

— Am înțeles, șefule.

După ce rămase singur, Maigret își aranjă pipele și citi notele de serviciu îngrămădite pe birou. Ar fi fost tentat, pentru că era timp frumos, să ia masa de prînz la braseria *Dauphine*, dar, pînă la urmă, hotărî să se ducă acasă.

Era ora cînd soarele scălda întreaga sufragerie. Doamna Maigret purta o rochie cu flori roz, ceea ce îl făcu să se gîndească la corsajul grăsanei Léa, care avea aproape aceeași nuanță de roz.

Mînca dus pe gînduri ficatul de vițel făcut în staniol, cînd soția îl întrebă:

— La ce te gîndești?

— La vagabondul meu.

— Care vagabond?

— Un tip care cică ar fi fost medic cîndva.

— Ce-a făcut?

— Nimic, după cîte știu. Aproape că i-au despicat capul pe cînd dormea sub podul Marie. Pe urmă, l-au aruncat în apă.

— A murit?

— L-au scos la timp din apă doi marinari.

— Ce-au avut cu el?

— Asta mă întreb și eu. Apropo, e de fel din ținutul cumnatului tău.

Sora doamnei Maigret locuia la Mulhouse, împreună cu soțul, care era inginer de drumuri și poduri. Maigret și soția lui fuseseră destul de des în vizită la ei.

— Cum îl cheamă?

— Keller... François Keller.

— Ciudat, dar numele îmi spune ceva.

— E un nume destul de obișnuit prin partea locului.

— Ce-ar fi să-i telefonez surorii mele?

El dădu din umeri. De ce nu? Nu prea credea că va ieși ceva, dar îi făcea plăcere soției sale.

După ce servi cafeaua, doamna Maigret sună la Mulhouse, așteptă legătura doar cîteva minute și, în acest timp, repeta din vîrful buzelor, asemenea cuiva care încearcă să-și amintească:

— Keller... François Keller...

Se auzi soneria.

— Alo!... Alo, da!... Da, domnișoară, eu am cerut Mulhouse... Florence, tu ești?... Cum?... Da, eu sînt... Nu, nu s-a întîmplat nimic... De la Paris... Sînt acasă... E lîngă mine. Își bea cafeaua... E bine... Totul e foarte bine... Și aici la fel... În sfîrșit a venit primăvara... Ce fac copiii?... Gripă? Am avut și eu săptămîna trecută... Nu, nimic grav... Auzi... Nu pentru asta îți telefonez... Îți amintești cumva de un anume Keller?... François Keller... Cum? O să-l întreb.

Și, întorcîndu-se spre Maigret, îl întrebă:

— Ce vîrstă are?

— Șaizeci și patru de ani.

— Șaizeci și patru de ani… Da… Nu l-ai cunoscut personal?… Ce spui?… Nu întrerupeți, domnișoară!… Alo!… Da, era medic… De o jumătate de oră încerc să-mi amintesc de la cine am auzit de el… Crezi că de la soțul tău? Da… Stai puțin… Repet ce mi-ai spus lu' al meu, că parcă și-a pierdut răbdarea. S-a căsătorit cu o fată dintr-o familie pe nume Merville… Cine sînt acești Merville? Consilier la Curte?… S-a căsătorit cu fiica unui consilier la Curte?… Bun… Ăsta a murit… De mult timp… Bun… Să nu te miri că repet tot, dar altfel aș putea să uit ceva. O familie veche din Mulhouse… Bunicul a fost primar și… Nu aud prea bine… Statuia lui… Nu cred că e important… Nu contează că nu ești sigură… Alo!.. Keller a luat-o de nevastă… Singură la părinți… Strada Sauvage?… Soții locuiau pe strada Sauvage… Un original?… De ce?… Nu știi exact… A da!… Înțeleg… La fel de sălbatic ca strada…

Se uită la Maigret ca și cum ar fi vrut să-i spună că își dădea toată osteneala.

— Da… Da… N-are importanță dacă nu e interesant… Cu el, nu se știe niciodată… Uneori, un detaliu fără importanță… Da… În ce an?… Așadar, cam cu douăzeci de ani în urmă… Ea a moștenit o mătușă… Și el a plecat… Nu imediat… A mai trăit încă un an cu ea… Aveau copii?… O fată?… Al cui?… Rousselet, cel cu produsele farmaceutice?… Locuiește la Paris?

Repetă pentru soțul ei:

— Aveau o fată care s-a căsătorit cu fiul lui Rousselet, cel cu produsele farmaceutice, și locuiesc la Paris.

Apoi, întorcîndu-se spre receptor:

— Înțeleg… Auzi, încearcă să afli mai multe… Da… Mulțumesc… Sărută-ți soțul și copiii din partea mea. Sună-mă la orice oră… Nu ies din casă…

Zgomot de sărutări. Apoi i se adresă lui Maigret:

— Eram sigură că auzisem numele ăsta. Ai înțeles? Se pare că e vorba chiar de acel Keller, François, care era medic și s-a căsătorit cu fiica unui magistrat. Iar magistratul a murit cu puțin timp înaintea căsătoriei.

— Și mama? întrebă el.

Ea îi aruncă o privire pătrunzătoare, întrebîndu-se dacă era ironic.

— Nu știu. Florence nu mi-a spus nimic de ea. În urmă cu vreo douăzeci de ani, doamna Keller a moștenit-o pe una dintre mătușile ei. Acum e foarte bogată. Doctorul era un original. Ai auzit ce-am spus? Un „sălbatic”, după cum mi-a spus sora mea. Și-au părăsit casa și s-au instalat într-o reședință particulară lîngă catedrală. El a mai stat încă un an cu ea, pe urmă a dispărut brusc. Florence o să vorbească la telefon cu prietenele ei, mai ales cu cele mai în vîrstă, ca să obțină și alte informații. Mi-a promis că o să mă sune. Te interesează?

— Totul mă interesează, răspunse el, oftînd și ridicîndu-se din fotoliu ca să ia altă pipă din suport.

— Crezi că vei fi nevoit să te duci la Mulhouse?

— Încă nu știu.

— Mă iei cu tine?

Zîmbiră amîndoi. Fereastra era deschisă. Soarele îi scălda și le inspira idei de vacanță.

— Pe diseară. O să notez tot ce-mi spune. Chiar dacă o să rîzi de ea și de mine…

III

Tînărul Lapointe alerga probabil prin Paris în căutarea unor automobile Peugeot 403 roșii. Janvier nu era nici el în biroul inspectorilor, deoarece fusese chemat la clinică, unde se plimba de colo-colo pe culoare, așteptînd ca soția să-i dăruiască al patrulea copil.

— Ai vreo treabă urgentă, Lucas?

— Poate să mai aștepte, șefule.

— Vino un moment în biroul meu.

Voia să-l trimită la Hôtel-Dieu după lucrurile Doctorului. Nu-i trecuse prin minte să le ceară dimineață.

— Probabil că te vor plimba de la un birou la altul și vor invoca nu știu ce texte administrative. Ai face mai bine să te înarmezi cu un document oficial care să-i impresioneze, cu cît mai multe ștampile.

— Și cine să-l semneze?

— Semnează-l chiar tu. Pentru ei, ștampilele contează. Aș vrea și amprentele digitale ale numitului François Keller. Pînă la urmă, ia sună să vorbesc cu directorul spitalului!

O vrabie îi privea de pe pervazul ferestrei cum se agită în ceea ce pentru ea părea, probabil, un cuib de oameni. Maigret anunță, foarte amabil, vizita brigadierului Lucas și totul merse cum nu se poate mai bine.

— Nu mai e nevoie de document oficial, îl anunță el, așezînd receptorul în furcă. Vei fi condus imediat la director, care te va însoți chiar el.

Puțin mai tîrziu, era singur și răsfoia cartea de telefon a Parisului.

— Rousselet… Rousselet… Amédée… Arthur… Aline…

Erau o mulțime de Rousselet, dar găsi, cu litere mai groase: Laboratoarele René Rousselet.

Laboratoarele se aflau în arondismentul XIV, pe lîngă Poarta Orléans. Adresa particulară a acestui Rousselet era trecută exact dedesubt: bulevardul Suchet, arondismentul XVI.

Era ora două și jumătate. Vremea rămăsese la fel de frumoasă, chiar dacă o răbufnire a vîntului, care ridicase praful de pe trotuare, dăduse impresia că va veni furtuna.

— Alo! Aș vrea să vorbesc cu doamna Rousselet, vă rog…

O voce de femeie cu intonații grave și foarte plăcute întrebă:

— Cine o caută?

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

Urmă un moment de tăcere, apoi:

— Puteți să-mi spuneți despre ce e vorba?

— E ceva personal.

— Sînt doamna Rousselet.

— V-ați născut la Mulhouse și numele dumneavoastră de domnișoară este Keller?

— Da.

— Aș vrea să am o discuție cu dumneavoastră cît mai curînd posibil. Pot să vă fac o vizită acasă?

— Aveți să-mi anunțați o veste rea?

— Am nevoie doar de cîteva informații.

— Cînd ați vrea să veniți?

— Acum…

O auzi spunînd cuiva, probabil un copil:

— Lasă-mă să vorbesc, Jeannot!

Se simțea că era surprinsă, contrariată, îngrijorată.

— Vă aștept, domnule comisar. Apartamentul nostru e la etajul al treilea.

Îi plăcuse dimineață atmosfera de pe cheiuri, care îi aducea aminte de atîtea lucruri și, îndeosebi, de atîtea plimbări cu doamna Maigret, cînd li se întîmpla să hoinărească de-a lungul Senei, de la un capăt la altul al Parisului. Îi plăceau la fel de mult și aleile liniștite, casele frumoase și copacii din cartierele înstărite, unde îl ducea acum un mic automobil al Poliției Judiciare, condus de inspectorul Torrence.

— Urc și eu, șefule?

— Cred că mai bine nu.

Clădirea avea o ușă de fier forjat dublată cu geam, iar holul de la intrare era din marmură albă și ascensorul încăpător era silențios, urca fără șocuri, fără scîrțîit. Abia apăsă pe butonul soneriei că ușa se și deschise și un valet în haină albă îi luă pălăria.

— Pe aici, vă rog.

În antreu se afla un balon roșu, iar pe covor o păpușă, și întrezări o bonă care împingea o fetiță îmbrăcată în alb spre fundul unui culoar. Apoi se deschise o altă ușă, cea a unui budoar care dădea spre salonul mare.

— Intrați, domnule comisar.

După calculele lui Maigret, femeia ar fi trebuit să aibă vreo treizeci și cinci de ani. Dar nu-i arăta. Era brunetă și purta un taior subțire. Privirea ei, care avea aceeași blîndețe și moliciune

ca și vocea, era deja întrebătoare, în timp ce valetul închidea ușa.

— Luați loc. De cînd mi-ați telefonat, mă întreb…

În loc să intre în subiect, Maigret întrebă fără să vrea:

— Aveți mai mulți copii?

— Patru. Au unsprezece, nouă, șapte și trei ani.

Era probabil prima dată cînd un polițist intra în casa ei și tînăra femeie îl privea fix.

— M-am întrebat întîi dacă nu i s-a întîmplat ceva soțului meu…

— E la Paris?

— Nu, deocamdată. E plecat la un congres, la Bruxelles, și i-am telefonat imediat.

— Vă amintiți bine de tatăl dumneavoastră, doamnă Rousselet?

Ea păru să se mai destindă cît de cît. Peste tot erau flori și, prin ferestrele mari, puteai zări copacii din Bois de Boulogne.

— Da, îmi amintesc. Cu toate că…

Lăsa impresia că ezita să continue.

— Cînd l-ați văzut ultima dată?

— E foarte mult de-atunci. Aveam treisprezece ani.

— Locuiați încă la Mulhouse?

— Da. Am venit la Paris abia după ce m-am căsătorit.

— În Mulhouse v-ați întîlnit soțul?

— În La Baule, unde mă duceam în fiecare an cu mama.

Se auzeau voci de copii, strigăte și un fel de alunecări pe culoare.

— Scuzați-mă o clipă…

Închise ușa în urma ei și vorbi cu glas scăzut, dar hotărît.

— Îmi cer scuze. Azi nu merg la școală și le-am promis să ies cu ei la plimbare.

— L-ați recunoaște pe tatăl dumneavoastră?

— Da... Presupun...

Maigret scoase din buzunar cartea de identitate a Doctorului. Fotografia, după data eliberării actului, era veche de vreo cinci ani. Era o fotografie făcută de un aparat automat, cum se găsesc în marile magazine, în gări și chiar la Prefectura de Poliție.

François Keller nu se bărbierise pentru această ocazie și nu să străduise să-și aranjeze toaleta. Avea obrajii năpădiți de o barbă de doi-trei centimetri, pe care o tăia, probabil, din cînd în cînd, cu foarfeca. Părul de la tîmple începuse să dispară și privirea era neutră, indiferentă.

— El e?

Ea ținea documentul cu o mînă care tremura puțin și se aplecă să vadă mai bine. Era probabil mioapă.

— Nu așa mi-a rămas în amintire, dar sînt aproape sigură că e el.

Se aplecă și mai mult.

— Cu o lupă, aș putea... O clipă! Mă duc să aduc una...

Lăsă cartea de identitate pe o măsuță, ieși din cameră și reveni după cîteva minute cu o lupă.

— Avea o cicatrice mică, dar adîncă, deasupra ochiului stîng. Uitați! Nu se vede foarte bine în fotografia asta, dar mi se pare că e aici. Uitați-vă...

Maigret se uită și el cu lupa.

— Îmi amintesc atît de bine fiindcă s-a rănit din cauza mea. Într-o duminică, ne plimbam la țară. Era foarte cald și, la marginea unui lan cu grîu, erau o mulțime de maci. Am vrut să

mă duc să-i culeg. Lanul era înconjurat cu sîrmă ghimpată. Aveam vreo opt ani. Tata a depărtat sîrmele ca să pot trece. Ținea sîrma de jos cu piciorul și stătea aplecat în față. E ciudat că am reținut atît de bine scena, în timp ce multe alte lucruri le-am uitat! Probabil că i-a alunecat piciorul și sîrma, destinzîndu-se, s-a ridicat brusc și l-a lovit peste față. Mama se temea să nu-i fi fost atins ochiul. Îi curgea mult sînge. Ne-am dus la o fermă să cerem apă și să facem un pansament. A rămas cu cicatricea…

În timp ce vorbea, se uita întruna la Maigret cu îngrijorare și s-ar fi putut crede că întîrzia momentul în care acesta avea să-i aducă la cunoștință motivul precis al vizitei sale.

— I s-a întîmplat ceva?

— A fost rănit noaptea trecută, tot la cap, dar medicii nu cred că viața îi e în pericol.

— S-a întîmplat la Paris?

— Da. Pe malul Senei. Cel sau cei care l-au atacat l-au aruncat apoi în apă.

Maigret se uita la ea cu atenție, pîndindu-i reacțiile, iar ea nu se sustrăgea acestei priviri.

— Știți cum trăia tatăl dumneavoastră?

— Nu chiar.

— Ce vreți să spuneți?

— Cînd ne-a părăsit…

— Mi-ați spus că aveați treisprezece ani. Vă amintiți plecarea lui?

— Nu. Într-o dimineață, nu l-am mai văzut în casă și, întrucît eram mirată, mama m-a anunțat că plecase într-o călătorie lungă.

— Cînd ați aflat unde era?

— După cîteva luni, mama mi-a spus că era în Africa, în savană, unde îi îngrijea pe negri.

— Era adevărat?

— Presupun că da. De altfel, mai tîrziu, niște oameni care l-au întîlnit acolo ne-au vorbit despre el. Locuia în Gabon, undeva la sute de kilometri de Libreville.

— A stat mult acolo?

— În orice caz, cîțiva ani. La Mulhouse, unii îl considerau un fel de sfînt. Alții...

Maigret așteptă. Ea ezită.

— Alții îl considerau exaltat, pe jumătate nebun...

— Și mama dumneavoastră?

— Cred că mama se resemnase o dată pentru totdeauna.

— Ce vîrstă are acum?

— Cincizeci și patru de ani. Nu, cincizeci și cinci. Știu acum că el i-a lăsat o scrisoare, pe care ea nu mi-a arătat-o niciodată, în care o anunța că probabil nu se va mai întoarce și că nu se împotrivea divorțului.

— Și ea a divorțat?

— Nu. Mama e foarte catolică.

— Soțul dumneavoastră știe toate astea?

— Bineînțeles. Nu i-am ascuns nimic.

— Nu știați că tatăl dumneavoastră s-a întors la Paris?

Ea clipi iute și puțin lipsi să nu mintă. Maigret era sigur de asta.

— Da și nu. Nu l-am revăzut niciodată cu ochii mei. Eu și mama nu eram sigure. Totuși, cineva de la Mulhouse i-a vorbit despre un om-sandvici, întîlnit pe bulevardul Saint-Michel, care semăna în chip ciudat cu tatăl meu. Era un vechi prieten al

mamei mele. Se pare că, atunci cînd a rostit numele François, omul a tresărit, dar, pe urmă, s-a prefăcut că nu-l recunoștea.

— Nu v-ați gîndit nici una să anunțați poliția?

— La ce bun? Și-a ales singur destinul... Probabil că nu era făcut să trăiască cu noi.

— Nu v-ați pus întrebări despre el?

— Am vorbit de cîteva ori despre asta cu soțul meu..

— Și cu mama?

— Evident, i-am pus întrebări înainte și după căsătorie.

— Care e părerea ei?

— Greu de spus așa, în cîteva fraze. Îl deplînge. Și eu... Deși mă întreb uneori dacă nu e mai fericit așa.

Apoi, mai încet, cu o oarecare jenă, adăugă:

— Există oameni care nu se pot adapta la viața pe care o ducem. Pe urmă, mama...

Se ridică, nervoasă, merse pînă la fereastră, privi un moment afară și se întoarse din nou cu fața.

— N-am de ce s-o vorbesc de rău. Are și ea părerea ei despre viață. Presupun că fiecare o are pe-a lui. Cuvîntul „autoritară” e exagerat, dar ține totuși ca lucrurile să se facă după dorința ei.

— După plecarea tatălui dumneavoastră, v-ați înțeles bine cu ea?

— Mai mult sau mai puțin. Am fost totuși fericită să mă căsătoresc și...

— Și să scăpați de autoritatea ei?

— Cam așa ceva.

Zîmbi.

— Nu e deloc ceva foarte original și multe fete sînt în aceeași situație. Mamei mele îi place să iasă, să primească lume, să

întîlnească personaje importante... La Mulhouse, la ea acasă se adunau toate notabilitățile orașului.

— Chiar și cînd era tatăl dumneavoastră?

— Da, în ultimii doi ani.

— De ce ultimii doi?

Își aminti de lunga convorbire telefonică a doamnei Maigret cu sora ei și îi era puțin necaz că primea aici mai multe informații decît avea să afle soția lui.

— Pentru că mama moștenise averea mătușii sale. Înainte, duceam o existență destul de simplă, într-o casă modestă. Nu locuiam nici măcar într-un cartier înstărit. Pacienții tatălui meu erau mai ales muncitori. Nimeni nu se aștepta la moștenirea asta. Ne-am mutat... Mama a cumpărat o reședință particulară, lîngă catedrală, și n-a deranjat-o deloc că deasupra portalului se găsea un blazon sculptat.

— Ați cunoscut familia tatălui dumneavoastră?

— Nu. I-am văzut doar fratele, de cîteva ori, înainte să moară în război, în Siria, dacă nu mă înșel. În orice caz, nu în Franța.

— Tatăl, mama lui?

Se auziră din nou glasuri de copii, dar ea nu le mai dădu atenție și răspunse:

— Mama lui a murit de cancer cînd tata avea vreo cincisprezece ani. Tatăl lui era antreprenor de tîmplărie și lemn de construcție. Mama spunea că avea vreo zece muncitori. Într-o dimineață, pe cînd tata era încă student, a fost găsit spînzurat în atelier și s-a descoperit că era în pragul falimentului.

— Tatăl dumneavoastră și-a putut termina totuși studiile?

— Lucrînd la un farmacist.

— Cum era?

— Foarte blînd. Știu că asta nu prea răspunde întrebării pe care mi-ați pus-o, dar e cea mai puternică impresie care mi-a rămas. Foarte blînd și puțin trist.

— Se certa cu mama dumneavostră?

— Nu l-am auzit niciodată ridicînd glasul. E adevărat că, atunci cînd nu era în cabinetul lui, își petrecea cea mai mare parte a timpului vizitîndu-și bolnavii. Îmi amintesc că mama îi reproșa că nu se îngrijea deloc de el, că purta mereu același costum necălcat, că stătea uneori și cîte trei zile fără să se bărbierească. Eu îi spuneam că mă înțepa cu barba cînd mă săruta.

— Presupun că nu știți nimic despre relațiile tatălui dumneavoastră cu confrații lui?

— Știu doar ce mi-a spus mama. Numai că, în cazul ei, e greu să faci diferența între ce e adevărat și aproape adevărat. Nu minte. Aranjează adevărul astfel încît să semene cu ce ar dori ea să fie. Din moment ce s-a căsătorit cu tatăl meu, trebuia să fie un om extraordinar... „Tatăl tău e cel mai bun medic din oraș și, probabil, unul dintre cei mai buni din Franța”, îmi spunea ea. „Din păcate...”

Zîmbi din nou.

— Ghiciți urmarea... Nu știa să se adapteze. Refuza să facă ce făceau și ceilalți. Ea lăsa să se înțeleagă că, dacă bunicul meu se spînzurase, n-o făcuse din pricina falimentului apropiat, ci pentru că era neurastenic. Avea o fată care a stat un timp într-o casă de sănătate.

— Și ce s-a întîmplat cu ea?

— Nu știu. Cred că nici mama nu știe. În orice caz, a plecat din Mulhouse.

— Mama dumneavoastră mai locuiește acolo?

— S-a mutat de mult la Paris.

— Îmi puteți da adresa?

— Cheiul Orléans, 29 bis.

Maigret tresărise, dar ea nu observă.

— În insula Saint-Louis. De cînd insula a devenit unul dintre locurile cele mai căutate din Paris…

— Știți unde a fost atacat tatăl dumneavoastră noaptea trecută?

— Evident că nu.

— Sub podul Marie. La trei sute de metri de locuința mamei dumneavoastră.

Ea se încruntă, îngrijorată.

— Asta e pe celălalt braț al Senei, nu? Ferestrele mamei mele dau spre cheiul Tournelles…

— Are un cîine?

— De ce mă întrebați?

În cele cîteva luni în care locuise în Piața Vosges, cît ținuse renovarea apartamentului din bulevardul Richard-Lenoir, Maigret se plimbase deseori cu soția, seara, în jurul insulei Saint-Louis. Exact la ora aceea proprietarii de cîini îi duceau la plimbare pe maluri sau puneau un servitor să-i scoată afară.

— Mama are doar păsări. Nu suferă cîinii și pisicile.

Apoi, schimbînd subiectul:

— Unde a fost dus tatăl meu?

— La Hôtel-Dieu, spitalul cel mai apropiat.

— Ați vrea probabil…

— Nu acum. Poate că vă voi cere să veniți să-l recunoașteți, ca să fim siguri în privința identității lui, dar, deocamdată, are capul și fața bandajate.

— Suferă mult?

— E în comă și nu simte nimic.

— Ce-au avut cu el?

— Asta încerc să aflu.

— A fost o încăierare?

— A fost lovit în timp ce, după toate probabilitățile, dormea.

— Sub pod?

Maigret se ridică și el.

— Presupun că îi veți face o vizită și mamei mele.

— Nu pot altfel.

— Îmi dați voie să-i telefonez ca s-o anunț ce s-a întîmplat?

Maigret ezită. Ar fi preferat să urmărească reacțiile doamnei Keller. Totuși, nu insistă.

— Vă mulțumesc, domnule comisar. Va apărea în ziare?

— Probabil că ziarele au scris deja cîteva rînduri despre agresiune și cu siguranță că numele tatălui dumneavoastră nu apare, pentru că nici eu nu l-am aflat decît pe la mijlocul dimineții.

— Mama va insista să nu se publice nimic.

— Voi face tot ce pot.

Ea îl conduse pînă la ușă, în timp ce o fetiță se agăța de fusta ei.

— Ieșim imediat, puiule. Du-te și spune-i Nanei să te îmbrace.

Torrence se plimba pe trotuarul din fața casei, iar micul automobil al Poliției Judiciare arăta lamentabil printre limuzinele lungi și lucitoare din jur.

— La birou?

— Nu. Pe insula Saint-Louis. Cheiul Orléans.

Clădirea era veche, cu o imensă poartă pentru trăsuri, dar era întreținută ca o mobilă de preț. Elementele din aramă,

balustrada scării, treptele, pereții, totul era curat și lustruit, fără un fir de praf. Portăreasa, în rochie neagră și șorț alb, părea o servitoare de familie bună.

— Aveți întîlnire?

— Nu, dar doamna Keller așteaptă vizita mea.

— O clipă, vă rog…

Loja era un mic salon care mirosea și mai puternic a ceară de podele decît bucătăria. Portăreasa ridică receptorul.

— Cum vă numiți?

— Comisarul Maigret.

— Alo, Berthe?… Vrei să-i spui doamnei că un anume comisar Maigret dorește să-i vorbească?… Da, e aici… Poate să urce?… Mulțumesc. Puteți urca. Etajul al doilea, pe dreapta.

Maigret se întrebă, urcînd scara, dacă flamanzii mai aveau șlepul legat la cheiul Célestins sau dacă semnaseră deja procesul-verbal și coborau pe fluviu în direcția Rouen. Ușa se deschise fără să fie nevoie să sune. Servitoarea, tînără și frumoasă, îl privi pe comisar din cap și pînă în picioare, ca și cum ar fi văzut pentru prima dată în viață un polițist în carne și oase.

— Pe aici… Dați-mi pălăria.

Apartamentul, cu tavanul foarte înalt, era decorat în stil baroc, cu multe ornamente aurite și mobile sculptate din belșug. De la intrare, auzeai piuitul papagalilor și, prin ușa deschisă a salonului, zăreai o colivie imensă, unde erau probabil vreo zece perechi.

Așteptă vreo zece minute și, ca un fel de protest, își aprinse pipa. Este adevărat că o scoase din gură îndată ce intră doamna Keller. Maigret avu aproape un șoc cînd o văzu atît de subțirică, de plăpîndă și tînără totodată. Părea să fie cu cel mult zece ani

mai în vîrstă decît fiica ei și, îmbrăcată în negru și alb, avea tenul deschis și ochii de culoarea florilor de nu-mă-uita.

— M-a sunat Jacqueline, spuse ea imediat, arătîndu-i lui Maigret un fotoliu cu spetează înaltă și dreaptă, cum nu se poate mai inconfortabil.

Se așeză și ea pe un taburet acoperit cu o tapițerie veche, stînd, probabil, așa cum fusese învățată la mănăstire.

— Așadar, l-ați găsit pe soțul meu…

— Nu-l căutam, replică el.

— Bănuiesc. Nu văd de ce l-ați fi căutat. Fiecare e liber să-și trăiască viața. E adevărat că zilele nu-i sînt în primejdie sau i-ați spus așa fiicei mele ca s-o menajați?

— Profesorul Magnin îi dă optzeci la sută șanse să-și revină.

— Magnin? Îl cunosc foarte bine. A fost aici de cîteva ori.

— Știați că soțul dumneavoastră era la Paris?

— Știam fără să știu. De la plecarea lui în Gabon, acum aproape douăzeci de ani, am primit de la el numai două cărți poștale. Și asta la începutul șederii lui în Africa…

Nu se prefăcea că ar fi tristă și se uita în ochii lui, ca o femeie care e obișnuită cu tot felul de situații.

— Măcar sînteți sigur că e el?

— Fiica dumneavoastră l-a recunoscut.

Îi întinse și ei cartea de identitate cu fotografia. Femeia se duse să-și ia ochelarii de pe o comodă și examină cu atenție poza, fără ca pe chip să i se citească nici cea mai mică emoție.

— Jacqueline are dreptate. Evident, s-a schimbat, dar aș jura și eu că e François.

Ridică apoi capul și întrebă:

— E adevărat că trăia la cîțiva pași de-aici?

— Sub podul Marie.

— Și eu care trec podul de cîteva ori pe săptămînă! Am o prietenă care locuiește exact de cealaltă parte a Senei. E vorba de doamna Lambois. Probabil că numele vă e cunoscut. Soțul ei…

Maigret nu așteptă să audă ce poziție înaltă avea soțul doamnei Lambois.

— Nu v-ați mai văzut soțul din ziua în care a părăsit orașul Mulhouse?

— Niciodată.

— Nu v-a scris, nu v-a telefonat?

— În afara celor două cărți poștale, n-am mai primit nici o veste de la el. În orice caz, nu direct.

— Și indirect?

— S-a întîmplat să întîlnesc, la niște prieteni, un fost guvernator al Gabonului, Pérignon, care m-a întrebat dacă eram rudă cu un doctor Keller.

— Și ce i-ați răspuns?

— Adevărul. A părut jenat. A fost nevoie să-l trag de limbă. Atunci, mi-a mărturisit că François nu găsise acolo ce căuta.

— Ce căuta?

— Era un idealist… Înțelegeți? Nu era făcut pentru viața modernă! După ce a fost decepționat de Mulhouse…

Maigret se arătă surprins.

— Fiica mea nu v-a spus? E adevărat că era destul de mică și-și vedea atît de puțin tatăl! În loc să-și facă clientela pe care o merita… Beți o ceașcă de ceai? Nu? Îmi cer scuze că beau în fața dumneavoastră, dar e ora la care îmi iau ceaiul.

Sună.

— Ceaiul meu, Berthe.

— Pentru o persoană?

— Da. Cu ce pot să vă servesc, domnule comisar? Un whisky? Nimic? Cum doriți. Ce spuneam? A, da! N-a scris cineva un roman intitulat *Medicul săracilor*[*]? Sau *Medicul de țară*[**]? Ei bine, soțul meu era un fel de medic al săracilor și, dacă n-aș fi primit moștenirea de la mătușa mea, am fi ajuns la fel de săraci ca ei. Să știți că nu-i port pică. Asta îi era firea. Tatăl lui... N-are importanță. Fiecare familie are problemele ei.

Chiar atunci sună telefonul.

— Mă scuzați! Alo!.. Da, eu sînt... Alice?... Da, draga mea. Poate că am să întîrzii puțin. Nu!... Dimpotrivă, foarte bine... Ai văzut-o pe Laure?... Va veni și ea?... Nu-ți spun mai mult, pentru că am o vizită. Da, o să-ți povestesc... Ne vedem mai tîrziu...

Se întoarse la locul ei, zîmbitoare.

— E soția ministrului de Interne. O cunoașteți?

Maigret se mărgini să facă semn că nu și, mașinal, își puse pipa în buzunar. Papagalii îl agasau. La fel și întreruperile. Acum, servitoarea venea și ea cu ceaiul.

— Își pusese în cap să devină medic primar și, timp de doi ani, a muncit din greu să se pregătească pentru examen. Dacă ajungeți la Mulhouse, vi se va spune că a fost o nedreptate strigătoare la cer. François era cu siguranță cel mai bun, cel mai instruit. Și cred că acolo ar fi fost locul lui. Dar, ca întotdeauna, a fost numit protejatul unui mare mahăr din sistem. Nu era însă un motiv să lase totul baltă...

— În urma acestei decepții...

— Presupun. Îl vedeam atît de puțin! Cînd era acasă, se închidea în cabinet. Fusese destul de sălbatic întotdeauna, dar, din acel moment, ai fi zis că o luase razna. Nu vreau să-l vorbesc de rău. Nu mi-a trecut prin cap nici măcar să divorțez, chiar dacă mi-a scris să-mi propună asta.

— Bea?

— Fiica mea v-a spus?

— Nu.

— Da, a început să bea. Să știți că nu l-am văzut niciodată beat. Dar avea întotdeauna o sticlă în cabinet și a fost văzut destul de des ieșind din mici bistrouri pe care un om de condiția lui nu obișnuiește să le frecventeze.

— Începuserăți să vorbiți de Gabon.

— Cred că voia să devină un fel de doctor Schweitzer[***]. Înțelegeți? Să se ducă să îngrijească negri în savană, să organizeze acolo un spital, să vadă cît mai puțini albi cu putință, oameni de aceeași clasă ca el…

— A fost dezamăgit?

— După cîte mi-a mărturisit guvernatorul fără tragere de inimă, a reușit să-și pună în cap administrația și marile companii. Poate din cauza climei, a băut din ce în ce mai mult. Să nu credeți că vă spun asta pentru că sînt geloasă. N-am fost niciodată. Acolo, trăia într-o colibă indigenă, cu o negresă, și se pare că a avut și copii…

Maigret privea papagalii din colivia traversată de o rază de soare.

— I s-a dat de înțeles că locul lui nu era acolo.

— Vreți să spuneți a fost expulzat din Gabon?

— Mai mult sau mai puțin… Nu știu exact cum se petrec lucrurile astea și guvernatorul n-a fost foarte precis. Fapt e că a plecat.

— Cît timp a trecut de cînd unul dintre prietenii dumneavoastră l-a întîlnit pe bulevardul Saint-Michel?

— V-a spus fiica mea? Să știți că nu sînt deloc sigură. Omul, care purta în spate un panou-reclamă pentru un restaurant din

cartier, semăna cu François și se pare că a tresărit cînd prietenul meu l-a strigat pe nume.

— N-a vorbit cu el?

— François l-a privit ca și cum nu l-ar fi cunoscut. Asta e tot ce știu.

— Cum i-am spus puțin mai devreme și fiicei dumneavoastră, nu vă pot cere să veniți să-l recunoașteți în acest moment din cauza pansamentelor care îi acoperă fața. Imediat ce va fi mai bine…

— Nu credeți că va fi jenant?

— Pentru cine?

— La el mă gîndesc.

— Trebuie să fim siguri de identitatea lui.

— Sînt aproape sigură. Numai dacă mă gîndesc la cicatrice… Era într-o duminică, în luna august…

— Știu.

— Atunci nu știu ce v-aș mai putea spune.

Maigret se ridică grăbit să ajungă afară și să nu mai audă sporovăiala papagalilor.

— Presupun că ziarele…

— Ziarele vor scrie cît mai puțin posibil, vă promit.

— Nu atît pentru mine, cît pentru ginerele meu. În afaceri e întotdeauna neplăcut să… Să știți că nu i-am ascuns nimic și a înțeles foarte bine. Chiar nu vreți să luați nimic?

— Vă mulțumesc.

Și, pe trotuar, îi spuse lui Torrence:

— Unde putem găsi un mic bistrou liniștit? Mi-e o sete!

Un pahar de bere rece, cu spumă.

Găsiră bistroul, cît se poate de liniștit, umbros, dar berea, din păcate, era călduță și searbădă.

* Roman de Xavier de Montépin (1823-1902) (n.t.).

** Roman de Honoré de Balzac (1799-1850) (n.t.).

*** Pionier al medicinei umanitare și al medicinei tropicale, doctorul Albert Schweitzer a studiat medicina la 30 de ani, ca să-i poată ajuta pe săracii din Africa Neagră, după ce a descoperit marea mizerie a misiunilor protestante din Gabon. A primit Premiul Nobel pentru Pace în 1952 (n.t.).

IV

— Aveți lista pe birou, spuse Lucas care, ca întotdeauna, lucrase cu meticulozitate.

Erau chiar mai multe liste, bătute la mașină. Întîi, cea cu diferitele obiecte – specialistul de la Identitatea Judiciară le clasase la rubrica *epave* – care, sub podul Marie, constituiau averea mobiliară și imobiliară a Doctorului. Totul, lăzi vechi, căruciorul, velințe găurite, ziare, tigaia, gamela, *Discursurile funebre* de Bossuet și restul, se găsea acum sus, într-un colț al laboratorului.

A doua listă era cea cu hainele pe care Lucas le adusese de la Hôtel-Dieu, iar a treia menționa în detaliu conținutul buzunarelor.

Maigret preferă să n-o citească și era ciudat să-l vezi în lumina soarelui care asfințea deschizînd punga de hîrtie maronie pe care o folosise brigadierul pentru aceste mărunte obiecte. Oare nu semăna puțin cu un copil care deschide o cutie-surpriză, așteptîndu-se să descopere Dumnezeu știe ce comoară?

Scoase întîi un stetoscop în stare proastă și îl puse pe mapa de birou.

— Era în buzunarul drept al hainei, comentă Lucas. M-am informat la spital. Nu mai funcționează.

Atunci, de ce îl avea la el François Keller? În speranța de a-l repara? Oare nu era mai curînd un fel de ultim simbol al profesiei sale?

Urmă un briceag cu trei lame și tirbușon, al cărui mîner de corn era crăpat. Ca și restul, provenea probabil din vreo pubelă.

Pipa, din lemn, avea țeava legată cu sîrmă.

— Buzunarul stîng, explică Lucas. E încă umedă.

Maigret o mirosi instinctiv.

— N-are tutun? întrebă el.

— Veți găsi cîteva chiștoace de țigări la fundul pungii. Erau atît de ude, încît au ajuns un fel de terci.

Îți imaginai omul oprindu-se pe trotuar, aplecîndu-se să ia de pe jos un chiștoc de țigară, dînd jos hîrtia și punînd tutunul în pipă. Maigret nu arăta, dar, în fond, îi făcea plăcere că Doctorul fuma pipă. Nici fiica, nici soția lui nu-i aduseseră la cunoștință acest detaliu.

Cuie, șuruburi. Pentru ce? Vagabondul le aduna în drumurile lui și le punea în buzunar fără să se gîndească la utilitatea lor, considerîndu-le probabil un fel de talismane.

Dovadă, existența altor trei obiecte și mai puțin utile cuiva care doarme pe cheiuri și care își înfășoară pieptul cu hîrtie de ziar ca să se protejeze de frig: trei bile de sticlă din acelea în care se văd filamente galbene, roșii, albastre și verzi, pe care copiii le schimbă pe cinci-șase bile obișnuite și cu care se joacă punîndu-le în bătaia soarelui ca să lucească.

Asta era aproape tot, cu excepția cîtorva monede și, într-o pungă din piele, a două bancnote de cincizeci de franci, pe care apa Senei le lipise una de alta.

Maigret păstră o bilă în mînă și o rostogoli între degete tot restul discuției.

— Ai luat amprentele?

— Ceilalți bolnavi se uitau la mine curioși. Le-am dus la Identitatea Judiciară și au fost comparate cu fișele dactiloscopice.

— Rezultatul?

— Nimic. Keller n-a avut niciodată de-a face cu noi, nici cu justiția.

— Și-a recăpătat cunoștința?

— Nu. Cît am fost acolo, avea ochii întredeschiși, dar nu părea să vadă nimic. Are respirația puțin șuierătoare. Din cînd în cînd, scoate cîte un geamăt.

Înainte să se întoarcă acasă, comisarul semnă corespondența. În pofida aerului său preocupat, în dispoziția lui se simțea un fel de voioșie, ca pe cerul Parisului din acea zi. Oare de distrat ce era, cînd să părăsească biroul, strecură o bilă în buzunar?

Era marți, adică ziua macaroanelor cu brînză la cuptor. În afară de rasolul de joi, meniul celorlalte zile se schimba de la o săptămînă la alta, dar, de ani de zile, fără vreun motiv, la cina de marți mîncau macaroane cu brînză la cuptor, cu jambon tăiat în bucățele fine și, din cînd în cînd, o trufă tăiată și mai mărunt.

Doamna Maigret era și ea binedispusă și, după cum îi luceau ochii, comisarul înțelese că avea noutăți pentru el. Nu-i spuse imediat că stătuse de vorbă cu Jacqueline Rousselet și cu doamna Keller.

— Mi-e foame!

Ea îi aștepta întrebările. Maigret le puse abia după ce se așezară amîndoi la masă în fața ferestrei deschise. Aerul era albăstrui, iar pe cer mai stăruiau cîteva dîre roșii.

— Te-a sunat sora ta?

— Cred că s-a descurcat destul de bine. Probabil că și-a petrecut după-amiaza dînd telefoane tuturor prietenelor.

Avea o bucată de hîrtie cu însemnări lîngă farfurie.

— Îți spun ce mi-a zis?

Discuția lor avea loc pe fondul sonor format de zgomotele orașului și, la vecini, se auzea începutul jurnalului la televizor.

— Nu vrei să vezi știrile?

— Prefer să te ascult.

De două-trei ori, în timp ce ea vorbea, Maigret băgă mîna în buzunar să se joace cu bila.

— De ce zîmbești?

— Așa... Ascult.

— Întîi, știu de unde provine averea pe care mătușa i-a lăsat-o doamnei Keller. E o poveste destul de lungă. Vrei să ți-o spun în amănunt?

El o îndemnă, cu o mișcare a capului, să-i spună tot ce știa, în timp ce mînca macaroanele crocante.

— Era infirmieră și, la patruzeci de ani, încă celibatară.

— Locuia la Mulhouse?

— Nu, la Strasbourg. Era sora mamei doamnei Keller. Mă urmărești?

— Da.

— Lucra la spital. Acolo, fiecare profesor dispune de cîteva camere pentru bolnavii lui privați. Într-o zi, cu puțin timp înainte de război, a îngrijit un om despre care s-a vorbit mult de atunci în Alsacia, un anume Lemke, care era negustor de fier vechi și, deja bogat, avea o reputație destul de proastă. Se spunea că nu se dădea în lături nici de la cămătărie.

— L-a luat de bărbat?

— De unde știi?

Îi păru rău că-i stricase povestioara.

— Am ghicit după expresia feței tale.

— Da, l-a luat de bărbat. Dar să vezi urmarea. În timpul războiului, el și-a continuat comerțul cu metale neferoase. A lucrat inevitabil cu germanii și a adunat o avere considerabilă. Durează prea mult? Te plictisesc?

— Dimpotrivă. Ce-a pățit după eliberare?

— Cei din FFI[*] l-au căutat pe Lemke să-l împuște, după ce-l sileau să restituie ce cîștigase prin mijloace ilicite. Nu l-au găsit. Nimeni nu știe unde s-a ascuns împreună cu soția lui. Fapt e că au reușit să ajungă în Spania și, de acolo, s-au putut îmbarca pentru Argentina. Un filator din Mulhouse l-a întîlnit acolo pe stradă. Mai vrei macaroane?

— Te rog. Și coajă...

— Nu știu dacă mai lucra sau dacă el și soția lui călătoreau de plăcere. Într-o zi, au luat avionul spre Brazilia și aparatul s-a prăbușit în munți. Echipajul și toți pasagerii au murit. Și tocmai pentru că Lemke și soția lui au pierit în catastrofă a primit moștenirea doamna Keller, care nu se aștepta la asta. În mod normal, banii ar fi trebuit să ajungă la familia soțului. Știi din ce motiv cei din familia Lemke n-au primit nimic și nepoata soției sale s-a ales cu toate bunurile ?

El trișă, făcu semn că nu. În realitate, înțelesese.

— Se pare că, atunci cînd un bărbat și soția lui sînt victimele unui accident, fără să se poată stabili care dintre ei a murit primul, legea consideră că femeia a supraviețuit măcar cîteva clipe. Medicii susțin că avem viața mai grea, astfel încît mătușa și-a moștenit soțul și averea a mers la nepoata ei. Uf!

Era mulțumită, destul de mîndră de ea.

— Pînă la urmă, ai putea spune că doctorul Keller a ajuns vagabond pentru că o infirmieră s-a căsătorit cu un negustor de fier vechi la spitalul din Strasbourg și un avion s-a prăbușit în munții din America de Sud! Dacă soția lui n-ar fi devenit bogată peste noapte, dacă ei ar fi continuat să locuiască pe strada Sauvage, dacă... Înțelegi ce vreau să spun? Nu crezi că ar fi rămas la Mulhouse?

— Posibil.

— Am informații și despre ea, dar te avertizez că sînt bîrfe și sora mea nu garantează pentru ele.

— Să le-auzim totuși.

— E o persoană activă, tot timpul în mișcare, căreia îi plac la nebunie mondenitățile și care vînează pur și simplu oamenii importanți. După plecarea soțului ei, a putut să se desfășoare în voie, organizînd mari dineuri de cîteva ori pe săptămînă. A devenit astfel muza prefectului Badet, a cărui soție, moartă între timp, era infirmă. Gurile rele spun că era amanta lui și că a avut și alți amanți, printre ei numărîndu-se un general, căruia i-am uitat numele.

— I-am făcut o vizită.

Doamna Maigret n-a fost oare dezamăgită? Poate, dar nu lăsă să se vadă nimic.

— Cum arată?

— Așa cum ai descris-o. O femeie micuță, vioaie, foarte îngrijită, care nu-și arată vîrsta și adoră papagalii.

— De ce vorbești de papagali?

— Pentru că are apartamentul plin de ei.

— Locuiește la Paris?

— Pe insula Saint-Louis, la trei sute de metri de podul Marie, sub care dormea soțul ei. Apropo, el fuma pipă...

Între macaroane și salată, Maigret scoase bila din buzunar și o rostogoli pe fața de masă.

— Ce-i asta?

— O bilă. Doctorul avea trei.

Ea își privi cu atenție soțul.

— Ții la el, nu?

— Cred că încep să-l înțeleg.

— Înțelegi cum un om ca el devine vagabond?

— Poate... A trăit în Africa, singurul alb dintr-un post aflat departe de orașe și de drumurile principale. Și acolo a fost dezamăgit.

— De ce?

Oare nu era greu să-i explici asta doamnei Maigret, care își petrecuse viața în ordine și curățenie?

— Încerc să ghicesc cu ce se putea face vinovat, zise el pe un ton calm.

Ea se încruntă.

— Ce vrei să spui? El a fost lovit și aruncat în Sena, nu?

— Adevărat, el e victima.

— Atunci? De ce zici...

— Criminologii, îndeosebi cei americani, au o teorie în privința asta, și poate că nu e chiar atît de exagerată pe cît pare.

— Ce teorie?

— Că, din zece crime, există cel puțin opt în care victima împarte în mare măsură responsabilitatea cu asasinul.

— Nu înțeleg...

Maigret se uita la bilă ca și cum l-ar fi fascinat.

— Să luăm o femeie și un bărbat geloși, care se ceartă. Bărbatul îi face reproșuri femeii, care îl sfidează.

— Ceea ce se poate întîmpla.

— Să presupunem că el are un cuțit în mînă și îi spune: „Ai grijă! Data viitoare o să te omor!”

— Și asta se poate întîmpla.

Nu în universul ei!

— Să presupunem acum că ea îi strigă: „N-ai să îndrăznești! Nu ești în stare…”.

— Am înțeles.

— Ei bine, în multe drame pasionale, există așa ceva. Vorbeai mai adineauri de Lemke, care a făcut avere jumătate din camătă, împingîndu-și clienții la disperare, jumătate făcînd trafic cu germanii. Ai fi fost surprinsă dacă ai fi auzit că a fost asasinat?

— Doctorul…

— Nu părea să facă rău nimănui. Trăia sub poduri, bea vin roșu cu sticla și se plimba pe străzi cu un panou publicitar în spate.

— Vezi!

— Totuși, cineva a coborît pe mal în timpul nopții și, profitînd că dormea, i-a aplicat o lovitură în cap care ar fi putut să fie mortală, după care l-a tîrît pînă la Sena, de unde a fost scos doar printr-un miracol. Acest cineva avea un motiv. Cu alte cuvinte, Doctorul îi dăduse, conștient sau nu, un motiv să-l suprime.

— E tot în comă?

— Da.

— Speri să afli ceva de la el cînd va putea vorbi?

Maigret dădu din umeri și începu să-și umple pipa. Puțin mai tîrziu, stinseră lumina și se așezară în fața ferestrei, rămasă deschisă.

A fost o seară liniștită și plăcută, cu tăceri lungi între fraze, ceea ce nu-i împiedica să se simtă foarte aproape unul de celălalt.

A doua zi dimineață, cînd Maigret ajunse la birou, vremea era la fel de frumoasă ca în ajun și, în copaci, micile puncte verzi făcuseră deja loc unor frunze adevărate, încă fine și fragede.

Nici nu se așeză bine la birou, că intră Lapointe, foarte vesel.

— Am doi clienți pentru dumneavoastră, șefule!

Era la fel de mîndru, de nerăbdător ca doamna Maigret în seara precedentă.

— Unde sînt?

— În sala de așteptare.

— Cine sînt?

— Proprietarul acelui Peugeot roșu și prietenul care îl însoțea luni seara. N-am vreun merit deosebit. Spre deosebire de ceea ce s-ar putea crede, există puține automobile Peugeot 403 roșii la Paris și numai trei cu plăci de înmatriculare care au de două ori cifra 9. Una dintre cele trei e în reparații de opt zile, iar cealaltă se află în acest moment la Cannes împreună cu proprietarul ei.

— I-ai interogat pe oamenii ăștia?

— Le-am pus doar două-trei întrebări. Am preferat să le vorbiți dumneavoastră. Îi aduc?

Era ceva misterios în atitudinea lui Lapointe, ca și cum i-ar fi rezervat lui Maigret altă surpriză.

— Adu-i.

Așteptă, așezat la birou, avînd încă în buzunar bila multicoloră, ca un talisman.

— Domnul Jean Guillot, anunță inspectorul, introducînd prima persoană.

Era un bărbat la vreo patruzeci de ani, de talie mijlocie, îmbrăcat cu oarecare eleganță.

— Domnul Hardoin, desenator tehnic.

Acesta era mai înalt, mai slab, mai tînăr cu cîțiva ani, iar Maigret avea să bage de seamă curînd că era bîlbîit.

— Luați loc, domnilor. După cîte mi s-a spus, unul dintre dumneavoastră este proprietarul unui automobil Peugeot de culoare roșie.

Jean Guillot ridică mîna, nu fără oarecare mîndrie.

— E mașina mea, zise el. Am cumpărat-o la începutul iernii.

— Unde locuiți, domnule Guillot?

— Pe strada Turenne, nu departe de Boulevard du Temple.

— Ce profesie aveți?

— Agent de asigurări.

Era ușor impresionat că se afla într-un birou de la Poliția Judiciară și era interogat de un comisar principal, dar nu părea speriat. Ba chiar privea în jur cu oarecare curiozitate, ca și cum ar fi vrut să le povestească totul cu detalii, mai tîrziu, prietenilor lui.

— Și dumneavoastră, domnule Hardoin?

— Lo… lo… locuiesc în a … aceeași ca… casă.

— Sînteți căsătorit?

— Ce… ce… celibatar.

— Eu sînt căsătorit și am doi copii, un băiat și o fată, mai spuse Guillot, care nu aștepta întrebările.

Lapointe, în picioare lîngă ușă, zîmbea ușor amuzat. Ai fi zis că cei doi bărbați, fiecare pe cîte un scaun, fiecare cu pălăria pe genunchi, formau un cuplu comic.

— Sînteți prieteni?

Răspunseră într-un glas, atît cît permitea bîlbîitul lui Hardoin:

— Foarte buni prieteni.

— Îl cunoșteați pe François Keller?

Se priviră surprinși, ca și cum ar fi auzit acest nume pentru prima dată. Apoi, desenatorul întrebă:

— Ci… ci… cine e?

— A fost mult timp medic la Mulhouse.

— N-am pus niciodată piciorul la Mulhouse, spuse Guillot. El zice că mă cunoaște?

— Ce-ați făcut luni seara?

— După cum i-am spus și inspectorului dumneavoastră, nu bănuiam că era interzis.

— Povestiți-mi tot ce-ați făcut.

— Cînd m-am întors din vizitele mele, pe la opt seara – mă ocup de suburbiile din vest –, soția m-a tras într-un colț, să n-o audă copiii, și mi-a spus că Nestor…

— Cine e Nestor?

— Cîinele nostru. Un cîine mare danez. Avea doisprezece ani și era foarte blînd cu copiii, pe care, ca să spun așa, i-a văzut născîndu-se. Cînd erau mititei, se culca la picioarele leagănului și abia dacă aveam curaj să mă apropii de el.

— Așadar, soția v-a spus…

Bărbatul continuă, netulburat:

— Nu știu dacă ați avut vreodată cîini danezi… În general, trăiesc mai puțin decît ceilalți cîini, mă întreb și eu de ce. Și au, în ultimii ani, toate infirmitățile oamenilor. De cîteva săptămîni, Nestor era aproape paralizat și îmi propusesem să-l duc la veterinar ca să-i facă injecția… Soția n-a vrut. Luni, cînd m-am

întors, cîinele era în agonie și, ca copiii să nu vadă acest spectacol, soția se dusese la prietenul meu Lucien, care o ajutase să-l transporte la el.

Maigret se uită la Lapointe, care îi făcu cu ochiul.

— Am urcat imediat la Hardoin să văd ce făcea animalul. Bietul Nestor își trăise traiul. Am telefonat acasă la veterinarul nostru, de unde mi s-a răspuns că era la teatru și nu se va întoarce înainte de miezul nopții. Am petrecut mai bine de două ceasuri uitîndu-ne la cîinele care murea. Mă așezasem pe podea, iar el își pusese capul pe genunchii mei. Avea corpul agitat de tremurături convulsive.

Hardoin încuviința din cap și încerca să intervină.

— A... a...

— A murit la zece și jumătate, îl întrerupse agentul de asigurări. Am coborît să-mi anunț soția. Am păzit apartamentul în care dormeau copiii, în timp ce ea s-a dus să-l vadă pe Nestor pentru ultima dată. Am pus ceva în gură, pentru că nu mîncasem. Mărturisesc că, pe urmă, am băut două pahare de coniac să mă-ntărească și, cînd s-a întors soția, am luat sticla cu mine să-l servesc și pe Hardoin, care era la fel de impresionat ca mine.

În fond, o mică dramă, la marginea alteia.

— Atunci ne-am întrebat ce vom face cu cadavrul. Auzisem că există un cimitir de cîini, dar presupun că e scump și, în plus, nu-mi pot permite să pierd o zi de lucru ca să mă ocup de asta. Iar soția n-are timp..

— Pe scurt..., făcu Maigret.

— Pe scurt...

Și Guillot rămase blocat, pierzîndu-și șirul ideilor.

— Nu... nu... nu...

— Nu voiam nici să-l aruncăm pe un teren viran. Aveți idee cît de mare e un cîine danez? Culcat în sufrageria lui Hardoin, părea și mai mare și mai impresionant… Pe scurt…

Îi părea bine că revenea la acest punct.

— Pe scurt, am hotărît să-l scufundăm în Sena. M-am dus acasă să iau un sac pentru cartofi. Nu era destul de mare și îi ieșeau labele afară. Ne-a fost destul de greu să coborîm animalul și să-l punem în portbagaj.

— Cît era ceasul?

— Unsprezece și zece.

— Cum de știți că era unsprezece și zece?

— Pentru că portăreasa nu se culcase. Ne-a văzut trecînd și ne-a întrebat ce s-a întîmplat. I-am explicat. Poarta lojii era deschisă și m-am uitat fără să vreau la pendula care arăta unsprezece și zece.

— Ați anunțat că vă duceți să aruncați cîinele în Sena? V-ați dus direct la podul Célestins?

— Era cel mai apropiat.

— V-au trebuit doar cîteva minute să ajungeți acolo. Presupun că nu v-ați oprit în drum?

— Nu la dus. Am luat-o pe drumul cel mai scurt. Cred că am făcut vreo cinci minute. Am ezitat să cobor rampa cu mașina. Dar n-am văzut pe nimeni și am riscat.

— Înseamnă că nu era încă unsprezece și jumătate.

— Sigur că nu. O să vedeți… Am luat sacul amîndoi și l-am aruncat în apă.

— Tot fără să vă vadă nimeni?

— Da.

— Nu era un șlep în apropiere?

— Ba da. Ba chiar am observat lumină în interior.

— Dar nu l-ați văzut pe marinar?

— Nu.

— Nu v-ați dus pînă la podul Marie?

— Nu aveam nici un motiv să mergem mai departe. L-am aruncat pe Nestor în apă cît mai aproape de mașină.

Hardoin dădea mereu din cap, aprobînd spusele prietenului său, deschidea uneori gura să strecoare o vorbă, apoi, descurajat, o închidea la loc.

— Ce s-a petrecut pe urmă?

— Am plecat. Cînd am ajuns sus...

— Vreți să spuneți pe cheiul Célestins?

— Da. Nu m-am simțit în apele mele și mi-am amintit că golisem sticla de coniac. Seara aceea mă pusese la grea încercare. Nestor era aproape un membru al familiei. Pe strada Turenne, i-am propus lui Lucien să bem un păhărel și am oprit în fața unei cafenele de la colțul străzii Francs-Bourgeois, chiar lîngă Piața Vosges.

— Ați băut din nou coniac?

— Da. Și acolo era un ceas și m-am uitat la el. Patronul mi-a atras atenția că mergea înainte cu cinci minute. Era ora douăsprezece fără douăzeci.

Și repetă, cu părere de rău:

— Jur că nu știam că e interzis. Puneți-vă în locul meu... Mai ales cu copiii, pe care voiam să-i feresc de spectacolul ăsta. Ei încă nu știu că animalul a murit. Le-am spus că plecase, că s-ar putea să-l găsim...

Fără să-și dea seama, Maigret scosese bila din buzunar și o răsucea între degete.

— Presupun că mi-ați spus adevărul?

— De ce v-aș minți? Dacă trebuie să plătesc amendă, sînt gata să...

— La ce oră v-ați întors acasă?

Cei doi prieteni se priviră cu oarecare stînjeneală. Hardoin deschise gura iar și, încă o dată, Guillot răspunse în locul lui.

— Tîrziu. Pe la unu dimineața.

— Cafeneaua de pe strada Turenne a stat deschisă pînă la unu dimineața?

Era un cartier pe care Maigret îl cunoștea foarte bine, unde totul e închis la miezul nopții, ba chiar cu mult înainte.

— Nu. Ne-am dus să bem ultimul pahar în Place de la République.

— Erați beți?

— Știți cum e... Bei de emoție... Un pahar, apoi altul...

— Nu v-ați întors pe malul Senei?

Guillot se arătă surprins și se uită la prietenul lui ca și cum i-ar fi cerut să confirme și el.

— Nicidecum! Pentru ce?

Maigret se întoarse spre Lapointe.

— Du-i alături și înregistrează-le declarația. Vă mulțumesc, domnilor. Nu mai e nevoie să adaug că tot ce-ați spus va fi verificat.

— Jur că am spus adevărul.

— Și... și... și eu.

Totul părea o farsă. Maigret rămase singur în birou, postat în fața ferestrei deschise, cu bila de sticlă în mînă. Privea visător Sena care curgea dincolo de copaci, ambarcațiunile care treceau, petele deschise formate de rochiile femeilor pe podul Saint-Michel.

În sfîrșit, se așeză din nou la birou și ceru legătura cu Hôtel-Dieu.

— Vreau să vorbesc cu infirmiera-șefă de la chirurgie.

Acum, după ce îl văzuse cu șeful ei și primise instrucțiuni, aceasta era numai miere.

— Tocmai voiam să vă telefonez, domnule comisar. Profesorul Magnin l-a examinat din nou. Consideră că e mult mai bine decît ieri-seară și speră că vom evita complicațiile. E aproape un miracol.

— Și-a recăpătat cunoștința?

— Nu de tot, dar începe să se uite în jur cu interes. E greu de spus dacă își dă seama de starea lui și unde se află.

— Mai are pansamentele?

— Pe față nu.

— Credeți că-și va recăpăta cunoștința azi?

— Se poate întîmpla dintr-un moment în altul. Vreți să vă anunț îndată ce vorbește?

— Nu. Vin acolo.

— Acum?

Da, acum. Era nerăbdător să facă cunoștință cu omul pe care nu-l văzuse încă decît cu capul bandajat. Trecu prin biroul inspectorilor, unde Lapointe bătea la mașină declarația agentului de asigurări și a prietenului său bîlbîit.

— Mă duc la Hôtel-Dieu. Nu știu cînd mă întorc.

Era la doi pași. Se ducea acolo ca vecin, fără să se grăbească, cu pipa între dinți, cu mîinile la spate, cu gînduri destul de vagi în cap.

Cînd ajunse la Hôtel-Dieu, o găsi pe grăsana Léa, tot în bluză roz, îndepărtîndu-se de ghișeu cu un aer înciudat. Se repezi către el.

— Să știți, domnule comisar, că nu numai că nu-mi dau voie să-l văd, dar nici nu vor să-mi spună cum se simte. Puțin a lipsit să nu cheme un agent să mă dea afară. Dumneavoastră știți ceva?

— Tocmai am fost anunțat că se simte mult mai bine.

— Sînt șanse să scape?

— Probabil.

— Suferă mult?

— Nu cred că-și dă seama. Presupun că i-au făcut injecții.

— Ieri, niște oameni în civil au venit după lucrurile lui. Sînt oameni de la dumneavoastră?

Maigret răspunse că da și adăugă, zîmbind:

— Nu-ți fie teamă. Va primi totul înapoi.

— Nu bănuiți cine ar fi putut să facă asta?

— Dar tu?

— De cincisprezece ani de cînd trăiesc pe cheiuri, e prima dată cînd cineva atacă un vagabond. Întîi, că sîntem oameni inofensivi, probabil că știți asta mai bine decît oricine.

Cuvîntul îi plăcu și îl repetă:

— Inofensivi… Nu sînt nici măcar încăierări. Fiecare respectă libertatea celorlalți. Dacă n-am respecta libertatea celorlalți, de ce-am dormi sub poduri?

El o privi cu mai mare atenție, observă că avea ochii puțin roșii și tenul mai colorat decît în ajun.

— Ai băut?

— O dușcă pe stomacul gol.

— Ceilalți ce spun?

— Nu spun nimic. Cînd ai văzut de toate, nu-ți mai arde de bîrfeală.

Apoi, cînd Maigret era gata să intre, ea îl întrebă:

— Pot să aștept pînă ieșiți ca să aflu cum se simte?

— S-ar putea să dureze cam mult.

— N-are nimic. Că stau aici ori în altă parte…

Își recăpătase buna dispoziție, zîmbetul copilăresc.

— N-aveți cumva o țigară?

El îi arătă pipa.

— Atunci, nițeluș tutun. Dacă nu fumez, mestec.

Maigret luă ascensorul în același timp cu un bolnav întins pe o targă și două infirmiere. La etajul al treilea, o găsi pe infirmiera-șefă, care ieșea dintr-un salon.

— Știți unde e. Vin și eu imediat. Am fost sunată de la urgențe.

Privirile bolnavilor întinși în pat se întoarseră spre el ca în ajun. Păreau deja să-l recunoască. Se îndreptă spre patul doctorului Keller cu pălăria în mînă și descoperi, în sfîrșit, o față pe care mai erau doar cîțiva plasturi.

Bărbatul, care fusese bărbierit în ajun, abia dacă mai semăna cu cel din fotografie. Era tras la față, avea tenul lipsit de culoare, buzele subțiri și palide. Cel mai mult îl frapă pe Maigret faptul că se pomeni brusc în fața unei priviri.

Pentru că nu era nici o îndoială: Doctorul îl privea și privirea lui nu era cea a unui om inconștient.

Era stînjenitor pentru el să stea tăcut. Pe de altă parte, nu știa ce să spună. Lîngă pat era un scaun și se așeză, murmurînd cu o voce jenată:

— Vă simțiți mai bine?

Era sigur că vorbele nu i se vor pierde în ceață, că erau înregistrate, înțelese. Dar ochii, fixați în continuare asupra lui, nu se mișcau, mulțumindu-se să exprime o indiferență completă.

— Mă auziți, doctore Keller?

Era începutul unei bătălii lungi și dezamăgitoare.

* *Forces Françaises de l'Intérieur* (FFI) este numele dat, în 1944, tuturor grupărilor militare din Rezistența internă, care s-au format în Franța ocupată de germani în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (n.t.).

V

Maigret îi vorbea rareori soției sale despre o anchetă în curs de desfășurare. De altfel, de cele mai multe ori, nu discuta nici cu colaboratorii cei mai apropiați, mărginindu-se să le dea numai instrucțiuni. Ăsta era felul lui de a lucra, de a încerca să înțeleagă, de a se impregna puțin cîte puțin de viața unor oameni pe care cu o zi înainte nu-i cunoștea.

— Ce crezi, Maigret? îl întrebase deseori un judecător de instrucție la o descindere a Parchetului sau la o reconstituire.

La Palatul de Justiție, toți cunoșteau răspunsul lui invariabil:

— Nu cred nimic, domnule judecător.

Iar cineva replicase într-o zi:

— Se îmbibă…

Era adevărat într-un fel, iar cuvintele erau prea precise pentru dînsul, așa că prefera să nu spună nimic.

De data asta, lucrurile stăteau cu totul altfel, cel puțin cu doamna Maigret, poate pentru că, grație surorii sale care locuia la Mulhouse, îi dăduse o mînă de ajutor. Așezîndu-se la masă, Maigret îi spuse:

— Azi-dimineață, am făcut cunoștință cu Keller.

Ea era foarte surprinsă. Nu numai pentru că vorbea primul despre asta, ci și din pricina tonului vesel. Nu era cuvîntul

potrivit. Nu era nici jovial. Totuși, în vocea, în ochii lui stăruia un fel de voie bună.

De data asta, ziarele nu-l hărțuiau, iar substitutul și judecătorul de instrucție îi dădeau pace. Un vagabond fusese atacat sub podul Marie, aruncat în Sena, care avea apele umflate, dar scăpase în chip miraculos și profesorul Magnin era pur și simplu uluit de capacitatea lui de recuperare.

În fond, era o crimă fără victimă, aproape că s-ar fi putut spune și fără asasin, așa că nimeni nu era preocupat de Doctor, doar grăsana Léa și, poate, doi-trei vagabonzi.

Numai că Maigret consacra acestui caz tot atîta timp cît unei drame care ar fi pasionat întreaga Franță. Părea să facă din el un caz personal și, după felul în care anunțase întrevederea cu Keller, ai fi putut să crezi că era vorba de cineva pe care el și soția doreau de mult să-l întîlnească.

— Și-a recăpătat cunoștința? întrebă doamna Maigret, ferindu-se să se arate foarte interesată.

— Da și nu. N-a rostit nici un cuvînt. S-a mulțumit să mă privească, dar sînt convins că n-a pierdut nimic din tot ce i-am spus. Infirmiera-șefă nu e de aceeași părere. Pretinde că e abrutizat încă de sedativele care i-au fost administrate și se află în starea unui boxer care se ridică după un K.O.

Maigret mînca, se uita pe fereastră, asculta ciripitul păsărilor.

— Ai impresia că-și cunoaște agresorul?

Comisarul oftă și schiță pînă la urmă un zîmbet care nu era obișnuit la el, un zîmbet ironic, a cărui ironie s-ar fi adresat lui însuși.

— Nu știu. Mi-ar fi greu să explic impresia pe care o am.

Rareori fusese atît de derutat în viața lui ca în acea dimineață la Hôtel-Dieu, dar și atît de pasionat de o problemă.

Condițiile întrevederii nu aveau nimic favorabil. Aceasta avea loc într-un salon unde se aflau vreo doisprezece bolnavi culcați și trei-patru stînd în capul oaselor sau în picioare lîngă fereastră. Unii dintre ei aveau dureri, erau grav bolnavi, și soneriile se auzeau tot timpul, iar o infirmieră se deplasa de colo-colo, aplecîndu-se deasupra unui pat sau a altuia.

Toată lumea se uita mai mult sau mai puțin insistent la comisarul așezat lîngă patul lui Keller și ciulea urechea.

În sfîrșit, infirmiera-șefă se ivea din cînd în cînd la ușă și îi observa cu un aer îngrijorat și nemulțumit.

— Nu trebuie să stați mult, îi recomandase ea. Să nu-l obosiți...

Maigret, aplecat spre interlocutorul său, vorbea cu glas șoptit, domol, care dădea impresia unui fel de murmur.

— Mă auzi, domnule Keller? Îți amintești ce ți s-a întîmplat luni seara, pe cînd dormeai sub podul Marie?

Nici o trăsătură a feței rănitului nu se mișca, dar comisarul era atent numai la ochii lui, care nu exprimau nici teamă, nici îngrijorare. Erau niște ochi de un cenușiu spălăcit, care văzuseră multe și despre care ai fi zis că erau uzați.

— Dormeai cînd ai fost atacat?

Privirea Doctorului nu încerca să se desprindă de a lui și se petrecea un lucru ciudat: ai fi zis că nu Maigret îl studia pe Keller, ci acesta din urmă își studia interlocutorul.

Această impresie era atît de stînjenitoare, încît comisarul simți nevoia să se prezinte.

— Mă numesc Maigret. Conduc Brigada Criminală a Poliției Judiciare. Încerc să înțeleg ce ți s-a întîmplat. Am stat de vorbă

cu soția și cu fiica dumitale, cu marinarii care te-au scos din Sena...

Doctorul nu tresărise cînd fusese vorba despre soția și fiica lui, dar ai fi putut jura că o luminiță de ironie sclipise în ochii lui.

— Nu poți vorbi?

Nu încerca să răspundă cu o mișcare a capului, oricît de ușoară, nici cu o clipire din pleoape.

— Îți dai seama că ți se vorbește?

Cum să nu! Maigret era sigur că nu se înșela. Keller nu numai că își dădea seama, dar nu-i scăpa nici cea mai mică nuanță a cuvintelor rostite.

— Te jenează că te interoghez în acest salon, unde ne aud bolnavii?

Atunci, vrînd parcă să-l îmbuneze pe vagabond, își dădu osteneala să explice:

— Mi-ar fi plăcut să ai o cameră separată. Din păcate, asta pune probleme administrative complicate. Nu putem să plătim camera asta din bugetul nostru.

În mod paradoxal, lucrurile ar fi fost mai simple dacă, în loc să fie victima, Doctorul ar fi fost asasinul sau un simplu suspect. Pentru victimă, nu se prevăzuse nimic.

— Voi fi obligat s-o aduc pe soția dumitale, pentru că e necesar să te recunoască formal. Te deranjează să dai ochii cu ea?

Buzele se mișcară puțin, dar nu scoaseră nici un sunet, fără grimasă, fără zîmbet.

— Te simți destul de bine ca să-i cer să treacă în dimineața asta?

Omul nu protestă și Maigret profită ca să-și ofere o pauză. Îi era cald. Simțea că se sufoca în salonul acela care mirosea a boală și a medicamente.

— Pot să dau un telefon? o întrebă el pe infirmiera-șefă.

— Vreți să-l mai torturați?

— Soția lui trebuie să-l recunoască. Durează doar cîteva minute…

Toate astea i le povesti, de bine, de rău, doamnei Maigret în timp ce luau masa de prînz în fața ferestrei.

— Era acasă, continuă el. Mi-a promis că vine imediat. Am dat instrucțiuni jos să fie lăsată să intre. M-am plimbat pe culoar, unde a venit pînă la urmă și profesorul Magnin.

Stătuseră de vorbă amîndoi în picioare, în fața unei ferestre care dădea spre curte.

— Credeți și dumneavoastră că și-a recăpătat luciditatea? îl întrebase Maigret.

— E posibil. Adineauri, cînd l-am examinat, am avut impresia că știa ce se petrecea în jurul lui. Dar, din punct de vedere medical, nu pot încă să vă dau un răspuns categoric. Oamenii își închipuie că sîntem infailibili și că putem să răspundem la toate întrebările. Or, de cele mai multe ori, bîjbîim. I-am cerut unui neurolog să-l examineze după-amiază.

— Presupun că e greu să fie mutat într-o rezervă?

— Nu greu, imposibil. Toate încăperile sînt pline. În unele servicii, sîntem obligați să punem paturi pe culoare. Ar putea fi dus la o clinică privată…

— Dacă soția lui ar propune asta?

— Credeți că lui i-ar conveni?

Puțin probabil. Dacă Keller alesese să plece și să trăiască sub poduri, n-o făcuse ca să ajungă, din pricina unei agresiuni, în

grija soției.

Aceasta ieșise din ascensor, se uitase în jur derutată, iar Maigret mersese în întîmpinarea ei.

— Cum se simte?

Nu era prea neliniștită, nici emoționată. Intuiai însă că nu se simțea în largul ei și că era nerăbdătoare să se întoarcă la apartamentul său din insula Saint-Louis și la papagali.

— E liniștit.

— E conștient?

— Cred că da, dar n-am nici o dovadă.

— Trebuia să vorbesc cu el?

Maigret o poftise să o ia înaintea lui și toți bolnavii o priviseră cum pășea pe parchetul ceruit. Ea își căutase din ochi soțul, se îndreptase spre al cincilea pat și se oprise la doi-trei metri, ca și cum nu știa ce atitudine trebuie să ia.

Keller o văzuse și se uita la ea, păstrînd aceeași indiferență.

Era foarte elegantă, purta un taior de șantung bej, cu pălărie asortată, iar parfumul ei se amesteca cu celelalte mirosuri din încăpere.

— Îl recunoașteți?

— Da, el e... S-a schimbat, dar el e.

Urmase alt moment de tăcere, stînjenitor pentru toți. În sfîrșit, își făcuse deodată curaj și se apropiase. Și, în timp ce-și pipăia cu o mișcare nervoasă închizătoarea poșetei cu mîinile înmănușate, spusese:

— François, sînt eu. Nu bănuiam că am să te găsesc într-o zi într-o situație atît de tristă. Se pare că te vei face bine foarte repede. Aș vrea să te ajut...

Oare ce gîndea Doctorul privind-o? De șaptesprezece-optsprezece ani trăia în altă lume. Într-un fel, era ca și cum

revenea la suprafață ca să găsească în fața lui un trecut de care fugise.

Pe chipul lui nu se zărea nici urmă de amărăciune. Se mulțumise s-o privească pe cea care fusese mult timp soția lui, apoi întorsese ușor capul să se convingă că Maigret era tot acolo.

Acesta îi explica acum doamnei Maigret:

— Aș jura că-mi cerea să pun capăt acestei confruntări.

— Vorbești despre el ca și cum l-ai cunoaște dintotdeauna.

Nu era oarecum adevărat? Maigret nu-l mai întîlnise pînă atunci pe Keller, dar, în lunga-i carieră, avusese ocazia să asculte în biroul său mărturia multor oameni asemenea lui. Poate nu cazuri atît de extreme. Totuși, problema umană era aceeași.

— N-a insistat să mai rămînă, povesti el. Înainte să plece, a fost gata să deschidă poșeta ca să scoată bani. Din fericire, n-a făcut-o. Pe culoar, m-a întrebat: „Credeți că are nevoie de ceva?”. I-am răspuns că nu, iar ea a insistat: „Poate aș putea înmîna o anumită sumă, pentru el, conducerii spitalului? S-ar simți mai bine într-o rezervă”. „N-au nici una liberă.” N-a mers mai departe. „Ce trebuie să fac?” „Deocamdată nimic. Vă voi trimite un inspector ca să semnați o hîrtie prin care recunoașteți că este într-adevăr soțul dumneavoastră.” „La ce bun, de vreme ce e el?” În sfîrșit, a plecat.

Terminaseră masa și stăteau în fața cești de cafea. Maigret își aprinsese pipa.

— Te-ai întors în salon?

— Da. În pofida privirilor dezaprobatoare ale infirmierei-șefe.

Devenise un fel de dușmănie personală.

— El a rămas tăcut?

— Da. Am vorbit singur, pe șoptite, în timp ce un intern se ocupa de bolnavul de alături.

— Ce i-ai spus?

Pentru doamna Maigret, această discuție la cafea era aproape miraculoasă. De obicei, abia dacă știa de ce caz se ocupa soțul ei. Acesta îi telefona că nu va veni la prînz sau la masa de seară, alteori, că va petrece o parte din noapte la birou sau în altă parte și, cel mai des, ea afla mai multe din ziare.

— Nu-mi mai amintesc ce i-am spus, răspunse el, ușor tulburat. Voiam să-i cîștig încrederea. I-am vorbit despre Léa, care mă aștepta afară, despre lucrurile lui, pe care le-am pus la loc sigur și pe care avea să le primească înapoi la ieșirea din spital. Părea să-i facă plăcere. I-am mai spus că nu va trebui să-și revadă soția dacă nu dorește, că ea propusese să-i plătească o rezervă, dar că nu mai era nici una liberă. Dădeam probabil impresia că dondănesc o rugăciune. „Presupun că preferi să rămîi aici decît să fii dus la o clinică particulară?”

— Tot n-a răspuns?

Maigret era stînjenit.

— Știu că pare ceva prostesc, dar sînt sigur că îmi încuviința spusele, că ne înțelegeam. Am încercat să revin la agresiune. „Dormeai?” Într-un fel, ne jucam de-a șoarecele și pisica. Sînt convins că a hotărît să nu spună nimic. Iar un om care a fost în stare să trăiască atît de mult timp sub poduri e capabil să tacă.

— De ce-ar tăcea?

— Nu știu.

— Ca să nu acuze pe cineva?

— Poate.

— Pe cine?

Maigret se ridică și dădu din umerii lui lați.

— Dacă aș ști, aș fi Dumnezeu Tatăl. Îmi vine să-ți răspund ca profesorul Magnin: nici eu nu fac minuni.

— În definitiv, n-ai aflat nimic nou?

— Nu.

Nu era chiar așa. Avea convingerea că aflase multe despre Doctor. Deși încă nu începea să-l cunoască cu adevărat, între ei avuseseră loc un fel de contacte furișe și puțin misterioase.

— La un moment dat…

Ezită să continue, ca și cum s-ar fi temut să nu fie acuzat că era ceva copilăresc. Atîta pagubă! Simțea nevoia să vorbească.

— La un moment dat, am scos bila din buzunar. La drept vorbind, n-am făcut-o conștient. Am simțit-o în mînă și am avut ideea să i-o strecor în palmă. Arătam probabil ridicol. Dar el n-a avut nevoie s-o privească. A recunoscut-o după pipăit. Sînt sigur, indiferent ce spune infirmiera, că fața s-a luminat și că în ochi i s-a aprins o luminiță de bucurie amestecată cu un strop de maliție.

— Dar tot n-a vorbit?

— Asta e altceva. Nu mă va ajuta. A luat hotărîrea să nu mă ajute, să nu spună nimic, așa că va trebui să descopăr singur adevărul.

Oare provocarea asta îl surescita? Soția lui îl văzuse rareori atît de însuflețit, atît de pasionat de o anchetă.

— Am găsit-o jos pe Léa. Mă aștepta pe trotuar, mestecînd tutunul de la mine, și i l-am dat pe tot din pungă.

— Crezi că nu știe nimic?

— Dacă ar ști ceva, mi-ar spune. Între oamenii ăștia există mai multă solidaritate decît între cei care trăiesc normal în case. Sînt sigur că, în acest moment, se întreabă unii pe alții, fac

mica lor anchetă... Mi-a spus un singur lucru, care ar putea să fie interesant: Keller nu a dormit întotdeauna sub podul Marie și nu e din cartier, dacă se poate spune așa, decît de doi ani.

— Unde trăia înainte?

— Tot pe malul Senei, mai în amonte, pe cheiul Rapée, sub podul Bercy.

— Li se întîmplă des să schimbe locul?

— Nu. Asta e la fel de important pentru ei ca mutatul pentru noi. Fiecare își amenajează colțul lui și se ține de el mai mult sau mai puțin.

La urmă, ca o recompensă sau ca să-și mențină buna dispoziție, își servi un păhărel de rachiu de porumbe. Apoi își luă pălăria și o sărută pe doamna Maigret.

— Pe diseară!

— Crezi că vii la masă?

Nu știa nici el. La drept vorbind, nu avea deloc habar ce urma să facă.

Încă de dimineață, Torrence verifica spusele agentului de asigurări și ale prietenului său bîlbîit. Probabil că stătuse de vorbă deja cu doamna Goulet, portăreasa imobilului de pe strada Turenne, și cu negustorul de vinuri din colțul străzii Francs-Bourgeois.

Aveau să afle curînd dacă povestea cu cîinele Nestor era adevărată sau inventată. Și, dacă era adevărată, asta încă nu dovedea că cei doi nu-l atacaseră pe Doctor.

Din ce motiv? În punctul în care ajunseseră cercetările, comisarul nu vedea niciunul.

Dar, de exemplu, ce motiv ar fi avut doamna Keller să pună pe cineva să-i arunce soțul în Sena? Și pe cine?

Într-o zi, cînd un om șters și fără avere fusese asasinat în împrejurări la fel de misterioase, îi spusese judecătorului de instrucție:

— Nu-i omoară nimeni pe amărîți!

Nici pe vagabonzi. Numai că cineva încercase totuși să scape de François Keller.

Maigret se afla pe platforma autobuzului, ascultînd distrat cuvintele șoptite de doi îndrăgostiți care stăteau în picioare lîngă el. Deodată, îi veni o idee de la cuvîntul „amărît”.

Cum ajunse în birou, o sună pe doamna Keller. Nu era acasă. Servitoarea îi spuse că lua masa în oraș cu o prietenă, dar că nu știa la ce restaurant.

Atunci, o sună pe Jacqueline Rousselet.

— Se pare că ați stat de vorbă cu mama. Mi-a telefonat ieri-seară, după ce-ați fost la ea. Și, acum o oră, m-a sunat din nou. Așadar, e chiar tatăl meu.

— Se pare că nu există nici o îndoială în privința identității sale.

— Încă nu știți motivul pentru care a fost atacat? N-o fi vorba cumva de o încăierare?

— Tatălui dumneavoastră îi plăcea să se încaiere?

— Era omul cel mai blînd de pe pămînt, în orice caz, atunci cînd locuiam cu el, și cred că s-ar fi lăsat lovit fără să riposteze.

— Cunoașteți afacerile mamei dumneavoastră?

— Care afaceri?

— Cînd s-a căsătorit, nu avea avere și nu se aștepta să aibă cîndva. Nici tatăl dumneavoastră. În aceste condiții, mă întreb dacă au avut ideea să facă un contract de căsătorie. În caz contrar, s-au căsătorit sub regimul comunității bunurilor, astfel încît tatăl dumneavoastră ar putea să ceară jumătate din avere.

— Nu e cazul, răspunse ea fără să ezite.

— Sînteți sigură?

— Mama o să vă confirme. Cînd m-am căsătorit cu soțul meu, s-a pus problema asta la notar. Părinții mei s-au căsătorit sub regimul separației bunurilor.

— Sînt indiscret dacă vă întreb care e numele notarului?

— Maestrul Prijean, strada Bassano.

— Mulțumesc.

— Doriți să mă duc la spital?

— Dar dumneavoastră?

— Nu sînt sigură că vizita mea i-ar face plăcere. Nu i-a spus nimic mamei mele. Se pare că s-a prefăcut că n-o recunoștea.

— Într-adevăr, poate că în acest moment e mai bine să evităm acest demers.

Simțea nevoia să se iluzioneze că acționează și ceru imediat legătura cu maestrul Prijean. Se văzu nevoit să discute destul de mult și chiar să amenințe cu o comisie rogatorie semnată de judecătorul de instrucție, deoarece notarul invoca secretul profesional.

— Nu vă cer decît să-mi spuneți dacă domnul și doamna Keller, din Mulhouse, s-au căsătorit sub regimul separației bunurilor și dacă ați avut actul în mînă.

Urmă un „da” destul de sec, după care notarul închise.

Cu alte cuvinte, François Keller era într-adevăr un amărît care nu avea nici un drept asupra averii adunate de negustorul de fier vechi, avere care îi revenise în cele din urmă soției sale.

Telefonistul se arătă destul de surprins cînd comisarul îi ceru:

— Fă-mi legătura cu ecluza de la Suresnes.

— Ecluza?

— Da, ecluza. Cei de acolo trebuie să aibă un telefon, nu?

— Am înțeles, șefule!

Îi răspunse în cele din urmă șeful ecluzei și Maigret se prezentă.

— Presupun că notați ambarcațiunile care trec dintr-un bief în altul? Aș vrea să știu unde se află un șlep cu motor care probabil a trecut prin ecluză ieri, spre seară. Are un nume flamand. *De Zwarte Zwaan*.

— Da, știu. Doi frați, o femeie mărunțică, foarte blondă, și un bebeluș. A fost ultima ambarcațiune care a trecut și și-au petrecut noaptea dincolo de porți.

— Aveți idee unde ar putea fi în acest moment?

— O clipă... Au un motor bun și profită de un curent care se menține destul de puternic.

Maigret îl auzi făcînd niște calcule, mormăind pentru sine nume de orașe și de sate.

— În afară de cazul în care mă înșel foarte tare, trebuie să fi parcurs vreo sută de kilometri, ceea ce înseamnă că au ajuns pe lîngă Juziers. În orice caz, e posibil să fi trecut de Poissy. Depinde de cît timp au așteptat la ecluza de la Bougival și la cea de la Carrière.

După cîteva clipe, comisarul se afla în biroul inspectorilor.

— Cunoaște unul dintre voi bine Sena?

O voce întrebă:

— În amonte sau în aval?

— În aval. Spre Poissy. Poate chiar mai departe.

— Eu! Am o mică ambarcațiune și cobor pînă la Le Havre în fiecare an, în vacanță. Și cunosc foarte bine locurile la Poissy, pentru că acolo îmi țin ambarcațiunea.

Era Neveu, un inspector cu aspect neutru și mic-burghez, pe care Maigret nu-l știa așa sportiv.

— Ia o mașină din curte. Mergem împreună.

Comisarul îl făcu să aștepte, deoarece Torrence se întorsese tocmai atunci și îi prezentă rezultatul anchetei sale.

— Cîinele a murit într-adevăr în seara de luni, confirmă el. Doamna Guillot plînge și acum cînd vorbește despre el. Cei doi bărbați l-au băgat în portbagaj ca să-l arunce în Sena. Patronul cafenelei de pe strada Turenne și-a amintit de el. Au sosit cu puțin înainte de ora închiderii.

— Cît era ceasul?

— Puțin după unsprezece și jumătate. Niște jucători de belotă își sfîrșeau partida și patronul aștepta să tragă obloanele. Doamna Guillot mi-a confirmat și ea, roșind, că soțul ei s-a întors tîrziu, nu știe la ce oră, pentru că adormise, și că era pe jumătate beat. A simțit nevoia să-mi jure că nu are obiceiul acesta, că totul trebuia pus pe seama emoției.

Maigret urcă în cele din urmă lîngă Neveu și mașina se strecură în direcția Porții Asnières.

— Nu putem merge numai pe lîngă Sena, îi explică inspectorul. Sînteți sigur că șlepul a trecut de Poissy?

— Așa spune șeful ecluzei.

Pe drum începeau să apară mașini descoperite și unii dintre cei de la volan aveau brațul însoțitoarei lor trecut pe după mijloc. Cîțiva oameni sădeau flori în grădină. Undeva, o femeie, îmbrăcată în albastru deschis, dădea de mîncare găinilor.

Cu ochii pe jumătate închiși, Maigret moțăia, indiferent în aparență la peisaj, și, de fiecare dată cînd se zărea Sena, Neveu rostea numele locului unde se aflau.

Văzură astfel mai multe ambarcațiuni care urcau sau coborau agale fluviul. Ici, o femeie spăla rufe pe punte, colo, alta ținea cîrma, cu un copil de trei-patru ani așezat la picioare.

Mașina se opri la Meulan, unde erau amarate mai multe șlepuri.

— Ce nume ați spus, șefule?

— *De Zwarte Zwaan*. Înseamnă „lebăda neagră”.

Inspectorul coborî din mașină, traversă cheiul, intră în vorbă cu cîțiva marinari și Maigret îi văzu de departe gesticulînd.

— Au trecut acum o jumătate de oră, îl anunță Neveu, urcînd din nou la volan. Avînd în vedere că fac zece kilometri pe oră și chiar mai mult, probabil că nu sînt departe de Juziers.

În sfîrșit, zăriră șlepul belgian coborînd pe firul apei puțin după această localitate, în dreptul insulei Montalet.

Îl depășiră cu două-trei sute de metri și Maigret se proțăpi pe mal. Acolo, fără teamă de ridicol, începu să facă gesturi largi.

La cîrmă, cu o țigară în gură, se afla Hubert, cel mai tînăr dintre frați. Îl recunoscu pe comisar, se aplecă deasupra tambuchiului și reduse viteza. După o clipă, silueta lungă și slabă a lui Jef Van Houtte se ivea pe punte, mai întîi capul, apoi torsul și, în sfîrșit, tot corpul lui deșirat.

— Trebuie să stăm de vorbă! le strigă comisarul, cu mîinile pîlnie la gură.

Jef îi făcea semn că nu auzea nimic din cauza motorului, iar Maigret încerca să-i explice că trebuia să oprească.

Erau în plin cîmp. La o depărtare de vreun kilometru, se zăreau acoperișuri roșii și cenușii, ziduri albe, o pompă de benzină, firma aurită a unui han.

Hubert Van Houtte trecu motorul în marșarier. Femeia scoase și ea capul prin tambuchi și se putea ghici că îl întreba pe soțul ei ce se întîmpla.

Manevra se dovedi destul de confuză. De la distanță, ai fi zis că cei doi bărbați nu se înțelegeau. Jef, fratele cel mare, arăta spre sat, ca și cum i-ar fi cerut mezinului să meargă pînă acolo, în timp ce Hubert, la cîrmă, se apropia deja de mal.

Neputînd să facă altfel, Jef aruncă în cele din urmă o parîmă, pe care inspectorul Neveu o prinse mîndru, ca un marinar încercat. Pe mal se aflau babale de amarare și, după cîteva minute, șlepul se oprea în loc împotriva curentului.

— Acum ce mai vreți? strigă Jef, care părea furios.

Între mal și șlep erau cîțiva metri și nu se grăbea să pună pasarela.

— Credeți că așa se oprește un vas? În felul ăsta se produce un accident, vă spun eu.

— Trebuie să stăm de vorbă, replică Maigret.

— Am stat de vorbă cît ați vrut la Paris. Eu n-am nimic altceva să vă spun.

— În acest caz, voi fi obligat să te convoc la biroul meu.

— Ce înseamnă asta? Să mă întorc la Paris fără să-mi fi descărcat țiglele?

Hubert, mai înțelegător decît fratele lui, îi făcea semn să se calmeze. El aruncă spre mal pasarela și o străbătu ca un acrobat ca s-o fixeze.

— Nu-l luați în seamă, domnule. Dar e adevărat ce spune. Nu oprești un vas oriunde.

Maigret urcă la bord destul de stînjenit, în fond, pentru că nu știa prea bine ce întrebări avea să pună. În plus, se afla în Seine-et-Oise și, în mod regulamentar, poliția din Versailles, în

urma unei comisii rogatorii, ar fi trebuit să-i interogheze pe flamanzi.

— O să ne rețineți mult timp?

— Nu știu.

— Pentru că nu avem de gînd să petrecem noaptea aici. Mai avem timp să ajungem la Mantes înainte să apună soarele.

— În cazul ăsta, mergeți mai departe!

— Vreți să veniți cu noi?

— De ce nu?

— Asta nu s-a mai văzut niciodată, nu-i așa?

— Ai auzit, Neveu? Mergi mai departe cu mașina pînă la Mantes.

— Ce zici de asta, Hubert?

— N-ai ce face, Jef. Nu cîștigi nimic dacă te cerți cu poliția.

Femeia ținea și acum capul scos pe tambuchi, iar jos se auzea gînguritul unui copil. Ca și în ajun, dinspre bucătărie venea un miros plăcut de mîncare.

Marinarii traseră scîndura care le folosea drept pasarelă. Neveu, înainte să urce în mașină, desfăcu parîmele care făcură să țîșnească din fluviu jerbe luminoase.

— Dacă ziceți că mai aveți întrebări, vă ascult.

Se auzeau din nou gîfîitul motorului diesel și zgomotul apei care aluneca pe lîngă cocă.

Maigret, în picioare în partea din spate a șlepului, își umplu lent pipa, întrebîndu-se ce avea să spună.

VI

— Ieri mi-ai spus că mașina era roșie, nu-i așa?

— Da, domnule (pronunța dom'le, cum fac clovnii de la circ). Era roșie ca roșul din drapelul ăsta.

Și arătă cu mîna drapelul belgian negru, galben și roșu, care flutura la pupa șlepului.

Hubert era la cîrmă și tînăra blondă coborîse la copil. Pe fața lui Jef păreau să se înfrunte două sentimente contrare. Pe de o parte, ospitalitatea flamandă îi dicta să-l primească așa cum se cuvine pe comisar, așa cum trebuie să primești la tine în casă pe oricine, și chiar să-i ofere un păhărel de rachiu de ienupăr; pe de altă parte, era încă supărat de această oprire departe de orice așezare omenească, considerînd acest nou interogatoriu o ofensă adusă demnității sale.

Și se uita pe sub sprîncene la intrus, care, în costum de oraș și cu pălărie neagră, ieșea puternic în evidență la bordul șlepului.

La rîndul lui, Maigret nu se simțea foarte în largul lui și se întreba în continuare cum să-l abordeze pe acel interlocutor dificil. Îi cunoștea bine, din experiență, pe acești oameni simpli, nu foarte inteligenți, care cred că vrei să profiți de naivitatea lor și, pentru că sînt neîncrezători, devin repede agresivi sau se încăpățînează să nu răspundă.

Nu era prima dată cînd Maigret ancheta la bordul unui șlep, chiar dacă nu i se mai întîmplase de mult timp. Își amintea mai ales de ceea ce se numea pe vremuri „ambarcațiune-grajd”, trasă la edec pe canale de un cal, care stătea peste noapte la bord împreună cu cel care îl mîna.

Acele vase erau din lemn și rășina cu care erau date periodic mirosea plăcut. Interiorul, cochet, amintea de cel al unui pavilion de la periferie.

Aici, prin ușa deschisă, descoperea un decor mai burghez, mobile din stejar masiv, covoare, vaze pe milieuri brodate și o mulțime de obiecte strălucitoare din aramă.

— Unde te aflai cînd ai auzit zgomot pe chei? Parcă erai ocupat cu lucrul la motor?

Ochii albaștri ai lui Jef îl țintuiau și s-ar fi zis că ezita încă în privința atitudinii pe care să o adopte, că lupta cu propria-i furie.

— Ascultați, domnule... Ieri-dimineață, erați de față cînd judecătorul mi-a pus toate aceste întrebări. Mi-ați pus și dumneavoastră. Iar omulețul care îl însoțea pe judecător a notat totul pe hîrtie. După-amiază, s-a întors ca să-mi dea să semnez declarația. E drept?

— Întocmai.

— Acum, veniți să mă întrebați același lucru... Vă spun eu că asta nu-i bine. Pentru că, dacă mă înșel, o să credeți că v-am mințit. Eu, domnule, nu sînt intelectual. Aproape că n-am fost deloc la școală. Nici Hubert. Dar amîndoi sîntem muncitori și Anneke e și ea o femeie muncitoare.

— Vreau doar să verific.

— N-aveți ce verifica. Stăteam liniștit pe șlepul meu, cum ați sta și dumneavoastră acasă. Un om a fost aruncat în apă și am

sărit în barcă să-l scot afară. Nu cer recompensă, nici felicitări. Dar ăsta nu-i un motiv să veniți să mă sîcîiți cu întrebări. Așa gîndesc eu, domnule.

— I-am găsit pe cei doi oameni și mașina roșie.

Oare Jef chiar se întunecase la față sau fusese doar o impresie a lui Maigret?

— Atunci n-aveți decît să-i întrebați pe ei!

— Ei declară că nu era miezul nopții, ci unsprezece și jumătate cînd au coborît din mașină pe mal.

— Poate că ceasul lor era în urmă, nu?

— Le-am verificat declarația. După aceea, s-au dus la o cafenea de pe strada Turenne, unde au ajuns la douăsprezece fără douăzeci de minute.

Jef se uită la fratele lui, care se întorsese destul de brusc spre el.

— Am putea să stăm jos înăuntru?

Cabina, destul de mare, servea ca bucătărie și sufragerie, iar pe soba din metal cu email alb fierbea înăbușit o tocană. Doamna Van Houtte, care îi dădea să sugă copilului, se repezi într-un dormitor, unde comisarul avu timp să zărească patul acoperit cu un macat.

— Stați jos, nu-i așa?

Tot ezitant, parcă fără tragere de inimă, deschise ușile cu geam colorat ale bufetului și luă un urcior mic din lut maroniu, cu rachiu de ienupăr, și două pahare cu fund gros.

Prin ferestrele pătrate se zăreau copacii de pe mal, uneori și acoperișul roșu al unei vile. Urmă o tăcere destul de lungă, timp în care Jef rămase în picioare, cu paharul în mînă. Apoi luă o înghițitură, pe care o ținu un timp în gură înainte să-i dea drumul pe gît.

— A murit? întrebă el în cele din urmă.

— Nu. Și-a recăpătat cunoștința.

— Ce spune?

Veni rîndul lui Maigret să nu răspundă. Privea perdelele brodate de la ferestre, vasele de aramă din care ieșeau plante ornamentale, o fotografie, pe perete, într-o ramă aurită, în care se vedea un bărbat gras, trecut de prima tinerețe, în pulover și cu șapcă de marinar.

Era un personaj cum vezi deseori la bordul vaselor, mic și îndesat, cu umerii enormi, cu mustăți de focă.

— Tatăl dumitale?

— Nu, domnule. Tatăl lui Anneke.

— Al dumitale a fost tot marinar?

— Tatăl meu, domnule, a fost hamal la Anvers. Iar asta, vedeți dumneavoastră, nu-i o meserie de creștin.

— De aceea te-ai făcut marinar?

— Am început să lucrez pe șlepuri la vîrsta de treisprezece ani și nimeni nu s-a plîns vreodată de mine.

— Ieri-seară…

Maigret credea că îl îmbunase cu întrebări indirecte, dar omul scutură din cap.

— Nu, domnule. Nu intru în jocul ăsta. N-aveți decît să recitiți hîrtia pe care am semnat-o.

— Și dacă aș descoperi că declarațiile dumitale nu sînt exacte?

— Atunci, veți face ce doriți.

— I-ai văzut pe cei doi bărbați din mașină revenind de sub podul Marie?

— Citiți hîrtia…

— Ei susțin că n-au trecut de șlepul dumitale.

— Toată lumea poate să spună ce vrea, nu-i așa?

— Și mai afirmă că n-au văzut pe nimeni pe chei și s-au limitat să arunce un cîine mort în Sena.

— Nu e vina mea dacă ei numesc asta cîine…

Tînăra femeie se întoarse fără copil, pe care probabil îl culcase. Îi spuse cîteva cuvinte în flamandă soțului ei, care încuviință, și începu să strecoare supa.

Șlepul reducea viteza. Maigret se întrebă dacă ajunseseră deja, dar, pe fereastră, zări curînd un remorcher, apoi trei șlepuri care se deplasau greoi contra curentului. Treceau pe sub un pod.

— E șlepul dumitale?

— Da, e al meu și al lui Anneke.

— Fratele dumitale nu-i coproprietar?

— Ce înseamnă asta?

— Nu deține o parte?

— Nu, domnule. Vasul e al meu și al lui Anneke.

— Iar fratele e angajatul dumitale?

— Da, domnule.

Maigret se obișnuise cu accentul lui și cu „domnule” și „nu-i așa” repetate. După privirea tinerei femei, îți dădeai seama că înțelegea doar cîteva cuvinte franțuzești și se întreba ce vorbeau cei doi bărbați.

— De mult timp?

— Aproape doi ani.

— Lucra înainte pe alt șlep? În Franța?

— Lucra, ca și noi, în Belgia și în Franța. Depinde de încărcătură.

— De ce l-ai luat cu dumneata?

— Pentru că aveam nevoie de cineva, nu-i așa? E un șlep mare…

— Și înainte?

— Înainte ce?

— Înainte să-ți aduci fratele?

Maigret înainta cu pași mărunți, încercînd să-i pună întrebări cît mai nevinovate, ca interlocutorul său să nu se mai zbîrlească.

— Nu înțeleg.

— Era altcineva care te ajuta?

— Bineînțeles.

Înainte să răspundă, aruncase o privire spre soția lui, vrînd parcă să se convingă că aceasta nu înțelesese.

— Cine era?

Jef umplu paharele, ca să-și acorde timp de gîndire.

— Eu eram, spuse el în cele din urmă.

— Dumneata erai matelotul?

— Eram mecanicul.

— Și cine era patronul?

— Mă întreb dacă chiar aveți dreptul să-mi puneți toate întrebările astea. Viața privată e viața privată. Iar eu sînt belgian, domnule.

Începînd să se enerveze, accentul îi devenea mai pronunțat.

— Ăsta nu e totuși un comportament corect. Treburile mele mă privesc și nu trebuie să vă jucați cu lucrurile mele pentru că sînt belgian.

Maigret înțelese abia după cîteva clipe ce voia să spună și nu se putu abține să nu zîmbească.

— Aș putea să revin cu un traducător și să-ți interoghez soția.

— N-aș permite să fie necăjită Anneke.

— O să trebuiască totuși, dacă aduc un act semnat de judecător. Mă întreb acum dacă n-ar fi mai simplu să vă duc pe toți trei la Paris.

— Și ce s-ar întîmpla atunci cu vasul? Sînt sigur că n-aveți dreptul să faceți asta.

— De ce nu-mi răspunzi mai bine?

Van Houtte lăsă puțin capul în jos, aruncîndu-i lui Maigret o privire pe sub sprîncene, asemenea unui școlar care pune la cale o faptă rea.

— Pentru că sînt treburile mele…

Pînă aici, avea dreptate. Maigret nu avea nici un motiv serios să-l hărțuiască așa. Dar își urma intuiția. Cînd urcase la bord, lîngă Juziers, fusese frapat de atitudinea marinarului.

Nu era exact același om ca la Paris. Jef fusese surprins de apariția comisarului pe mal și reacția lui fusese violentă. De atunci, era bănuitor, închis în el, fără acel licăr în privire, fără acel fel de umor de care dăduse dovadă lîngă portul Célestins.

— Vrei să te iau cu mine?

— Ar trebui să aveți un motiv. Există legi…

— Motivul este că refuzi să răspunzi la întrebări care țin doar de rutină.

Maigret auzea în continuare gîfîitul motorului diesel și zărea picioarele lungi ale lui Hubert, aflat la cîrmă.

— Pentru că încercați să mă încurcați.

— Nu încerc să te încurc, ci să stabilesc adevărul.

— Care adevăr?

Înainta, se retrăgea, cînd sigur că era în dreptul lui, cînd, dimpotrivă, vizibil îngrijorat.

— Cînd ai cumpărat acest vas?

— Nu l-am cumpărat.

— Totuși, îți aparține?

— Da, domnule, îmi aparține și îi aparține și soției mele.

— Cu alte cuvinte, ai devenit proprietarul lui în urma căsătoriei? Șlepul era al ei?

— E ceva extraordinar? Ne-am căsătorit legitim în fața primarului și a preotului.

— Pînă atunci, tatăl ei conducea *Zwarte Zwaan*?

— Da, domnule. Bătrînul Willems.

— Nu mai avea și alți copii?

— Nu, domnule.

— Și soția lui?

— Murise de un an.

— Erai deja la bord?

— Da, domnule.

— De mult timp?

— Willems m-a angajat cînd a murit soția lui. S-a întîmplat la Audenarde.

— Înainte lucrai pe un alt vas?

— Da, domnule. Pe *Drie Gebrouders*.

— De ce l-ai părăsit?

— Pentru că *Drie Gebrouders* era un șlep vechi, care nu venea aproape niciodată în Franța și transporta îndeosebi cărbune.

— Nu-ți plăcea să transportați cărbune?

— E murdar…

— Așadar, te afli la bordul acestui vas de aproape trei ani. Ce vîrstă avea Anneke la acea dată?

Auzindu-și numele, ea îi privi curioasă.

— Optsprezece ani, nu-i așa…

— Mama ei tocmai murise…

— Da, domnule. La Audenarde, v-am mai spus.

Belgianul ascultă zgomotul motorului, privi spre mal, apoi se duse să-i spună cîteva vorbe fratelui său, care reduse viteza ca să treacă pe sub un pod de cale ferată.

Maigret, răbdător, continuă interogatoriul, străduindu-se să urmeze un fir foarte subțire.

— Pînă atunci, conduceau șlepul în familie. După moartea mamei, au avut nevoie de cineva. Exact?

— Exact.

— Te ocupai de motor?

— De motor și de restul. La bord, trebuie să faci de toate.

— Te-ai îndrăgostit imediat de Anneke?

— Asta, domnule, e o chestiune personală, nu-i așa? E problema mea și a ei.

— Cînd v-ați căsătorit?

— Luna viitoare se împlinesc doi ani.

— Cînd a murit Willems? Pe perete e poza lui?

— El e.

— Cînd a murit?

— Cu șase săptămîni înainte de căsătoria noastră.

Maigret avea din ce în ce mai mult impresia că înainta cu o încetineală descurajantă și se înarma cu răbdare, se învîrtea în loc, în cercuri din ce în ce mai strînse, ca să nu-l sperie pe flamand.

— Căsătoria fusese anunțată cînd a murit Willems?

— La noi, anunțurile se fac cu trei săptămîni înainte de căsătorie. Nu știu cum e în Franța.

— Dar căsătoria era prevăzută?

— Probabil că da, dacă ne-am căsătorit.

— Vrei să pui întrebarea asta soției?

— De ce i-aș pune o asemenea întrebare?

— Altfel, aș fi obligat să i-o pun printr-un interpret.

— Ei bine…

Avea să spună: „N-aveți decît s-o faceți!”.

Atunci, Maigret ar fi fost foarte încurcat. Se aflau în Seine-et-Oise, unde comisarul nu avea nici un drept să ia acest interogatoriu.

Spre norocul lui, Van Houtte se răzgîndi și îi vorbi soției sale în limba ei. Aceasta roși, surprinsă, își privi soțul, apoi oaspetele și spuse ceva, zîmbind ușor.

— Vrei să traduci?

— Păi, spune cum că ne iubeam de mult timp.

— De aproape un an, la acea vreme?

— Aproape imediat…

— Cu alte cuvinte, totul a început de cînd ai locuit la bord.

— Ce rău…

Maigret îl întrerupse.

— Mă întreb dacă Willems știa…

Jef nu răspunse.

— În orice caz, presupun că, la început, ca majoritatea îndrăgostiților, vă ascundeați de el?

Încă o dată, marinarul privi afară.

— Acum o să ajungem… Fratele meu are nevoie de mine pe punte.

Maigret îl urmă și, într-adevăr, se zăreau cheiurile de la Mantes-la-Jolie, podul și o duzină de șlepuri staționate în portul fluvial.

Motorul mergea la ralanti. Cînd trecu în marșarier, în jurul cîrmei se stîrniră clocote mari. Oameni de pe celelalte vase se

uitau la ei și un puști de vreo doisprezece ani prinse parîma.

Era evident că prezența lui Maigret, în costum de oraș și cu pălărie pe cap, stîrnea curiozitatea.

De la bordul unui șlep, cineva strigă la Jef în flamandă, iar el răspunse în aceeași limbă, urmărind cu atenție manevra.

Pe chei, inspectorul Neveu, cu o țigară între buze, aștepta în picioare lîngă micul automobil negru, nu departe de o stivă enormă de cărămizi.

— Acum, sper că o să ne lăsați în pace? Se apropie ora supei. Oamenii ca noi se scoală la cinci dimineața.

— N-ai răspuns la întrebarea mea.

— Care întrebare?

— Nu mi-ai spus dacă Willems știa despre relațiile dumitale cu fiica lui.

— M-am căsătorit cu ea sau nu?

— Te-ai căsătorit cu ea după ce el a murit…

— E vina mea c-a murit?

— A fost mult timp bolnav?

Se aflau din nou în partea din spate a șlepului și Hubert îi asculta, încruntîndu-se.

— N-a fost în viața lui bolnav, doar dacă a fi beat în fiecare seară nu e cumva o boală.

Poate că Maigret se înșela, dar i se părea că Hubert era surprins de întorsătura pe care o lua discuția lor și se uita la fratele lui cu un aer ciudat.

— A murit de *delirium tremens*?

— Ce e asta?

— Felul în care o sfîrșesc cel mai adesea bețivii. Au o criză care…

— N-a avut nici o criză. Era atît de beat, încît a căzut.

— În apă?

Lui Jef nu părea să-i fie pe plac prezența fratelui său, care asculta în continuare ce vorbeau.

— Da, în apă.

— Asta s-a întîmplat în Franța?

Flamandul făcu semn din cap că da.

— La Paris?

— La Paris bea cel mai mult...

— De ce?

— Pentru că se întîlnea cu o femeie, nu știu unde, și petreceau amîndoi o parte din noapte îmbătîndu-se.

— O cunoști pe această femeie?

— Nu-i știu numele.

— Nici unde locuiește?

— Nu.

— Dar ai văzut-o cu el?

— I-am întîlnit și, o dată, i-am văzut intrînd într-un hotel. Nu-i nevoie să-i spunem lui Anneke.

— Nu știe cum a murit tatăl ei?

— Știe cum a murit, dar nu i s-a spus niciodată despre femeie.

— Ai putea s-o recunoști?

— Poate. Nu sînt sigur.

— Era cu el în momentul accidentului?

— Nu știu.

— Cum s-a întîmplat?

— Nu pot să vă spun, pentru că n-am fost de față.

— Unde erai?

— În patul meu.

— Și Anneke?

— În patul ei.
— Cît era ceasul?
Belgianul răspundea fără tragere de inimă, dar răspundea.
— Trecut de două dimineața.
— Willems se întorcea des atît de tîrziu?
— La Paris, da, din cauza acelei femei.
— Ce s-a întîmplat?
— V-am spus. A căzut.
— De pe pasarelă?
— Presupun…
— Era vară?
— Era decembrie.
— I-ai auzit zgomotul căderii?
— Am auzit zgomot lîngă cocă.
— Și strigăte?
— N-a strigat.
— Te-ai repezit în ajutorul lui?
— Bineînțeles.
— Fără să pierzi timpul cu îmbrăcatul?
— Mi-am tras pantalonii.
— Anneke a auzit și ea?
— Nu imediat. S-a trezit cînd am urcat pe punte.
— Cînd urcai sau cînd erai deja acolo?
Privirea lui Jef devenea aproape dușmănoasă.
— Întrebați-o pe ea. Dacă credeți că-mi amintesc…
— L-ai văzut pe Willems în apă?
— N-am văzut nimic. Am auzit doar mișcare.
— Nu știa să înoate?
— Știa. Probabil că n-a putut să înoate.
— Ai sărit în barcă, la fel ca luni seara?

— Da, domnule.

— Ai reușit să-l tragi din apă?

— Doar după zece minute, pentru că, de fiecare dată cînd încercam să-l apuc, dispărea.

— Anneke era pe puntea șlepului?

— Da, domnule.

— Ai scos din apă un om mort?

— Încă nu știam că murise. Știu doar că era vînăt.

— A venit un doctor, poliția?

— Da, domnule. Mai aveți întrebări?

— Unde s-a întîmplat asta?

— La Paris, v-am spus.

— În ce loc din Paris?

— Încărcasem vin la Mâcon și îl descărcam la cheiul Rapée.

Maigret reuși să nu-și arate în nici un fel surprinderea sau mulțumirea. S-ar fi zis că, brusc, devenea mai blînd, ca și cum nervii i s-ar fi destins.

— Cred că aproape am terminat. Willems s-a înecat într-o noapte la cheiul Rapée, în timp ce dormeai la bord și fiica lui dormea și ea în patul ei. Exact?

Jef clipi.

— După aproximativ o lună, te căsătoreai cu Anneke...

— Nu se cădea să trăim amîndoi la bord fără să ne căsătorim.

— Cînd ți-ai chemat fratele?

— Imediat. După trei-patru zile.

— După căsătorie?

— Nu, după accident.

Soarele dispăruse în spatele acoperișurilor roz, dar era încă lumină, o lumină puțin ireală, parcă amenințătoare.

Hubert, lîngă cîrmă, unde stătea nemișcat, părea gînditor.

— Presupun că nu știi nimic?

— Despre ce?

— Despre ce s-a întîmplat luni seara?

— Eram ocupat să dansez în localul de pe strada Lappe.

— Și despre moartea lui Willems?

— Eram în Belgia cînd am primit telegrama.

— Gata, s-a terminat? întrebă Jef Van Houtte, agasat. Putem să ne mîncăm supa?

Iar Maigret, foarte calm, răspunse pe un ton detașat:

— Mă tem că nu.

Asta provocă un șoc. Hubert ridică brusc capul și se uită nu la comisar, ci la fratele lui. Iar Jef întrebă cu o privire mai agresivă ca niciodată:

— Și vreți să-mi spuneți de ce n-aș putea să mănînc supa?

— Pentru că am intenția să te iau la Paris.

— N-aveți dreptul să faceți asta.

— Într-o oră, pot să primesc un mandat de aducere semnat de judecătorul de instrucție.

— Și de ce, mă rog?

— Ca să continui în altă parte acest interogatoriu.

— Am spus ce aveam de spus.

— Și ca să te confrunt cu vagabondul pe care l-ai scos luni seară din Sena.

Jef se întoarse spre fratele lui, ca și cum l-ar fi chemat în ajutor.

— Tu crezi, Hubert, că domnul comisar are dreptul…

Dar Hubert tăcea.

— Ați vrea să mă luați cu mașina?

O recunoscuse, pe chei lîngă Neveu, și o arătă cu mîna.

— Și cînd aș avea dreptul să mă întorc pe șlepul meu?

— Poate mîine…

— Și dacă nu mîine?

— În cazul acesta, sînt șanse să nu te mai întorci niciodată.

— Ce tot spuneți?

Strînse pumnii și, un moment, Maigret crezu că se va repezi la el.

— Și soția mea? Și copilul meu? Ce sînt invențiile astea? O să-mi anunț consulul…

— Ai acest privilegiu.

— Glumiți, nu-i așa?

Încă nu-i venea să creadă.

— Nu poți să vii să arestezi pe vasul lui un om care n-a făcut nimic…

— Nu te arestez.

— Atunci, cum numiți asta?

— Te duc la Paris ca să te confrunt cu un martor care nu poate fi transportat.

— Eu nici măcar nu-l cunosc pe omul acela. L-am scos din apă pentru că striga după ajutor. Dacă aș fi știut…

Soția lui își făcu atunci apariția și îi puse o întrebare în flamandă. El îi răspunse cu volubilitate. Tînăra femeie se uită la cei trei bărbați rînd pe rînd, apoi vorbi din nou, iar Maigret ar fi putut să jure că își sfătuia soțul să-l urmeze pe comisar.

— Unde aveți de gînd să mă culcați?

— Ți se va da un pat la noi.

— La închisoare?

— Nu. La Poliția Judiciară.

— Pot măcar să-mi schimb hainele?

Comisarul îi îngădui și belgianul dispăru împreună cu soția lui. Hubert, rămas singur cu Maigret, nu spunea nimic, privind absent trecătorii și mașinile de pe mal. Maigret nu zicea nici el nimic și se simțea epuizat de acel interogatoriu aproape incoerent, în cursul căruia, descurajat, crezuse de multe ori că nu va ajunge nicăieri.

Hubert vorbi primul, pe un ton împăciuitor:

— Nu trebuie să-l luați în serios. Se aprinde repede, dar nu e om rău.

— Willems știa de relațiile dintre el și fiica lui?

— E greu să te ascunzi la bordul unui vas.

— Crezi că această căsătorie îi era pe plac?

— Nu eram aici.

— Și crezi că a căzut în apă pășind pe pasarelă într-o seară cînd era beat?

— Să știți că se întîmplă des. Mulți marinari mor așa.

Cei din interior discutau în flamandă, iar vocea lui Anneke era imploratoare, în timp ce glasul soțului ei trăda furia. Amenința oare din nou că nu-l va urma pe comisar?

Ea cîștigă, pentru că Jef își făcu în cele din urmă apariția pe punte, cu părul bine pieptănat, încă umed. Purta o cămașă albă, care îi scotea în evidență tenul bronzat, un costum albastru aproape nou, o cravată cu dungi și pantofi negri, ca și cum s-ar fi dus duminica la biserică.

Schimbă cîteva cuvinte în flamandă cu fratele lui, fără să se uite la Maigret, apoi coborî pe uscat și se îndreptă spre mașina neagră, așteptînd lîngă ea.

Comisarul deschise portiera, în timp ce Neveu îi privea pe amîndoi cu mirare.

— Unde mergem, șefule?

— La birou.

Sfîrșitul traseului îl făcură pe întuneric, farurile luminînd cînd copacii, cînd casele unui sat și, în sfîrșit, străzile cenușii ale suburbiilor.

Maigret nu rostea nici un cuvînt și își fuma pipa. Jef Van Houtte nu sufla nici el o vorbă, iar Neveu, impresionat de această tăcere neobișnuită, se întreba ce se putuse întîmpla.

Riscă o întrebare:

— Ați reușit, șefule?

Dar nu primi nici un răspuns și își văzu de condusul mașinii.

Era opt seara cînd intrară în curtea Poliției Judiciare. Puține ferestre mai erau luminate, dar bătrînul Joseph era încă la post.

În biroul inspectorilor, mai rămăseseră trei-patru, printre care și Lapointe, care bătea la mașină.

— Telefonează să ne aducă sandviciuri și bere.

— Pentru cîte persoane?

— Pentru două. Nu, pentru trei, pentru că s-ar putea să am nevoie de tine. Ești liber?

— Da, șefule.

În mijlocul biroului lui Maigret, marinarul părea mai înalt, mai slab, cu trăsăturile mai bine conturate.

— Poți să stai jos, domnule Van Houtte.

„Domnule” îl făcu pe Jef să se încrunte, căci văzu în asta un fel de amenințare.

— O să ni se aducă sandviciuri.

— Și cînd voi putea să vorbesc cu consulul?

— Mîine-dimineață.

Așezat la birou, Maigret își sună soția.

— Nu vin la masă... Nu... E posibil să stau aici o bucată de noapte.

Probabil că ea ar fi vrut să-i pună o mulțime de întrebări, dar se mulțumi cu una singură, cunoscînd interesul pe care îl avea soțul ei față de vagabond.

— N-a murit?

— Nu.

Nu-l întrebă dacă arestase pe cineva. Din moment ce telefona de la birou și prevedea că va sta acolo o parte din noapte, asta însemna că avea loc un interogatoriu sau că urma să înceapă curînd.

— Noapte bună.

Se uită la Jef cu un aer indispus.

— Te-am rugat să stai jos.

Era stînjenit să vadă acel corp mare nemișcat în mijlocul biroului.

— Și dacă n-am chef să stau jos? E dreptul meu să rămîn în picioare, nu-i așa?

Maigret se mulțumi să ofteze și să-l aștepte răbdător pe chelnerul de la braseria *Dauphine*, care avea să aducă berea și sandviciurile.

VII

Acele nopți care, opt din zece, se sfîrșeau prin mărturisiri ajunseseră să aibă regulile lor, ba chiar tradițiile lor, ca piesele de teatru care se joacă de cîteva sute de ori. Inspectorii de gardă de la diferitele servicii înțeleseseră imediat ce se întîmpla, ca și chelnerul de la braseria *Dauphine* care adusese sandviciurile și berea.

Proasta dispoziție, furia mai mult sau mai puțin reținută nu-l împiedicaseră pe flamand să mănînce cu poftă, nici să golească primul pahar pe nerăsuflate, urmărindu-l pe Maigret cu coada ochiului.

Sfidare sau protest, marinarul mîncă urît, mestecînd zgomotos cu gura deschisă, scuipînd pe podea, ca și cum ar fi scuipat în apă, o bucățică tare de jambon.

Comisarul, calm și blajin în aparență, se prefăcea că nu observă aceste provocări și îl lăsa să se plimbe prin birou ca un animal în cușcă.

Avusese dreptate? Greșise? Într-o anchetă, lucrul cel mai greu este, adesea, să știi în ce moment să riști să joci tare. Numai că nu există reguli stabilite. Nu depinde de un anumit element. E chestie de fler.

I se întîmplase să atace fără nici un indiciu serios și să reușească în cîteva ore. Alteori însă, cu toate atuurile și o

duzină de martori, avusese nevoie de o noapte întreagă.

Foarte importantă era și găsirea tonului, diferit cu fiecare interlocutor, și căuta tocmai acest ton pe cînd sfîrșea de mîncat și îl observa pe marinar.

— Mai vrei sandviciuri?

— Vreau să mă întorc la șlepul meu și la soția mea, asta vreau!

Pînă la urmă, se va sătura să se tot plimbe de colo-colo și se va așeza. Era un om de la care n-ai fi obținut nimic bruscîndu-l și metoda ce trebuia adoptată cu el era fără îndoială „șansoneta”: începi cu blîndețe, fără să-l acuzi, îl faci să recunoască o primă contradicție fără importanță, apoi alta, o greșeală nu foarte gravă, ca să-l împingi puțin cîte puțin în angrenaj.

Cei doi bărbați erau singuri. Maigret îi dăduse lui Lapointe o treabă de făcut.

— Ascultă, Van Houtte…

— Vă ascult de ore întregi, nu-i așa?

— Poate că durează atît de mult pentru că nu-mi răspunzi cu sinceritate.

— Vreți cumva să mă faceți mincinos?

— Nu te acuz că minți, ci că nu-mi spui tot.

— Și dacă aș începe și eu să vă pun întrebări despre soția și copiii dumneavoastră?

— Ai avut o copilărie grea… Mama avea mare grijă de dumneata?

— Acum a venit rîndul mamei mele? Aflați că mama mea a murit cînd aveam numai cinci ani… și că era o femeie cinstită, o femeie sfîntă care, dacă mă privește în clipa asta din înaltul cerului…

Maigret se abținea de la orice reacție, rămînea grav.

— Tatăl dumitale nu s-a recăsătorit?

— Cu tata e altă poveste. Bea prea mult.

— La ce vîrstă ai început să-ți cîștigi existența?

— M-am îmbarcat la treisprezece ani, v-am spus.

— Mai ai și alți frați în afară de Hubert? O soră?

— Am o soră. Și?

— Nimic. Facem cunoștință.

— Atunci, dacă e vorba să facem cunoștință, ar trebui să vă pun și eu întrebări.

— Nici o problemă…

— Spuneți asta pentru că sînteți în biroul dumneavoastră și vă credeți atotputernic.

Maigret știa de la început că va dura mult și va fi greu, pentru că Van Houtte nu era inteligent. În mod invariabil, cu idioții avea cel mai mult de tras, pentru că se încăpățînează, refuză să răspundă, nu ezită să nege ceea ce au afirmat cu o oră înainte, fără să se tulbure cînd le arăți că s-au contrazis.

Cu un suspect inteligent, e de ajuns adesea să descoperi fisura din raționamentul lui, din sistemul lui de apărare, ca totul să se năruiască curînd.

— Nu cred că mă înșel avînd convingerea că ești un om muncitor.

Flamandul îl privi chiorîș, bănuitor.

— Sigur că am muncit întotdeauna din greu…

— Unii patroni poate că au abuzat de bunăvoința și tinerețea dumitale. Într-o zi, l-ai întîlnit pe Willems, care bea ca și tatăl dumitale.

Nemișcat în mijlocul încăperii, Jef îl privea cu aerul unui animal care adulmecă pericolul, dar încă se întreabă cum va fi

atacat.

— Sînt convins că, dacă n-ar fi fost Anneke, n-ai fi rămas la bordul lui *Zwarte Zwaan* și ai fi schimbat vasul.

— Doamna Willems era și ea o femeie de toată isprava.

— Și nu era nici încrezută, nici autoritară ca soțul ei.

— Cine v-a spus că era încrezut?

— Nu era?

— El era bossul, patronul, și ținea ca toată lumea să știe asta.

— Aș putea să pun prinsoare că doamna Willems, dacă ar fi trăit, nu s-ar fi împotrivit să te căsătorești cu fiica ei.

Poate că era prostănac, dar avea un instinct de animal sălbatic și, de data asta, Maigret îl luase prea repede.

— Asta e povestea dumneavoastră, nu-i așa? Pot și eu să inventez povești!

— E a dumitale așa cum mi-o imaginez, cu riscul să mă înșel.

— Și să-mi fie de bine dacă, înșelîndu-vă, mă băgați la închisoare!

— Ascultă-mă pînă la capăt. Ai avut o copilărie grea. Ai muncit de tînăr la fel ca un bărbat în toată firea. Apoi ai întîlnit-o pe Anneke și ea te-a privit altfel decît ai fost privit pînă atunci. S-a uitat la dumneata ca la o ființă omenească, nu ca la matelotul de la bord obligat să facă toate corvezile și să înghită toate ocările. E firesc să te fi îndrăgostit de ea. Probabil că mama ei, dacă ar fi trăit, v-ar fi înlesnit iubirea.

Uf! Flamandul se așeză în cele din urmă, încă nu pe scaun, ci pe brațul unui fotoliu, ceea ce era deja un progres.

— Și? Pot să spun că e o poveste frumoasă…

— Din păcate, doamna Willems murise. Erai singur la bord cu soțul ei și cu Anneke, în contact cu ea toată ziua, și aș putea să jur că Willems era cu ochii pe voi.

— Asta spuneți dumneavoastră.

— Proprietar al unui vas frumos, nu avea chef ca fiica lui să se căsătorească cu un băiat cu buzunarele goale. Seara, cînd bea, se purta urît, brutal.

Maigret revenea la prudență și urmărea permanent ochii lui Jef.

— Credeți că aș lăsa un om să ridice mîna asupra mea?

— Sînt sigur că nu. Numai că, nu asupra dumitale ridica mîna, ci asupra fetei lui. Mă întreb dacă nu cumva v-a surprins împreună…

Era mai bine să aștepte cîteva clipe, iar în încăpere se lăsă o tăcere apăsătoare, în timp ce pipa lui Maigret fumega ușurel.

— Mai devreme, mi-ai adus la cunoștință un detaliu interesant. Willems ieșea seara mai ales la Paris, pentru că se întîlnea cu o prietenă și se îmbătau amîndoi. În alte părți, bea la bord sau într-o cafenea din apropierea cheiului. Ca toți marinarii care, după cum mi-ai spus, se scoală înainte de răsăritul soarelui, probabil că se culca devreme. La Paris, aveai ocazia să rămîi singur cu Anneke…

Se auziră pași, voci în biroul vecin. Lapointe întredeschise ușa.

— Gata, șefule.

— Așteaptă puțin.

Și „șansoneta” continuă în biroul deja plin de fum.

— E posibil ca într-o seară să se fi întors mai devreme ca de obicei și să vă fi surprins unul în brațele celuilalt. Dacă așa s-a întîmplat, cu siguranță că s-a înfuriat. Și probabil că furiile lui erau cumplite. Poate te-a dat afară… Și-a lovit fiica…

— Asta e povestea dumneavoastră, repetă Jef pe un ton ironic.

— E povestea pe care aș alege-o, dacă aș fi în locul dumitale. Pentru că, în cazul acesta, moartea lui Willems ar deveni aproape un accident.

— A fost un accident.

— Am zis „aproape”. Nici măcar nu pretind că l-ai ajutat să cadă în apă. Era beat. Mergea împleticit. Ploua în noaptea aia?

— Da.

— Vezi! Așadar, scîndura era alunecoasă. Ai făcut greșeala să nu-i dai ajutor imediat. Dacă nu cumva lucrurile sînt puțin mai grave, adică l-ai împins în apă. Toate astea s-au petrecut în urmă cu doi ani și în procesul-verbal al poliției scrie că a fost vorba de un accident, nu de un asasinat.

— Atunci? De ce vă încăpățînați să-mi puneți asta în cîrcă?

— Încerc doar să explic. Acum, să presupunem că cineva te-a văzut împingîndu-l pe Willems în apă… Cineva care se afla pe chei și pe care nu-l vedeai… Ar fi putut să dezvăluie poliției că ai stat pe puntea vasului destul de mult timp înainte să sari în barcă, pentru ca patronul dumitale să aibă timp să moară.

— Și Anneke? Poate că și ea se uita fără să spună nimic?

— La două dimineața, probabil că dormea. În orice caz, omul care te-a văzut și care se culca la acea vreme sub podul Bercy n-a spus nimic poliției. Vagabonzilor nu prea le place să se amestece în treburile oamenilor. Nu văd lumea ca toți ceilalți și au ideea lor despre justiție… Te-ai putut căsători cu Anneke și, pentru că aveai nevoie de cineva cu care să conduci șlepul, ți-ai chemat fratele din Belgia. Erai în sfîrșit fericit. Deveniseși dumneata bossul, după cum spuneai. De atunci, ai trecut de mai multe ori prin Paris și aș putea să bag mîna în foc că ai evitat să tragi la mal lîngă podul Bercy.

— Nu, domnule! Am tras acolo de cel puțin trei ori.

— Pentru că vagabondul nu mai era acolo. Vagabonzii se mută și ei, iar al dumitale se instalase sub podul Marie. Luni, a recunoscut *Zwarte Zwaan*, te-a recunoscut… Mă întreb…

Se prefăcea că urmărește o nouă idee.

— Ce vă întrebați?

— Mă întreb dacă nu cumva l-ai zărit, pe cheiul Rapée, cînd Willems a fost scos din apă… Da… Musai să-l fi văzut. S-a apropiat, dar n-a zis nimic. Luni, cînd a început să dea tîrcoale șlepului, ți-ai dat seama că ar putea să vorbească. Nu e imposibil să fi amenințat că o va face.

Maigret nu credea asta. Nu era în firea Doctorului. Deocamdată, era însă necesar poveștii sale.

— Ți-a fost teamă. Te-ai gîndit că ceea ce i s-a întîmplat lui Willems i se putea întîmpla și altuia, aproape la fel.

— Și l-am aruncat în apă, nu?

— Să spunem că l-ai îmbrîncit.

Jef era din nou în picioare, mai calm decît înainte, mai dur.

— Nu, domnule! Nu mă veți face niciodată să mărturisesc așa ceva. Nu e adevărat.

— Atunci, dacă am greșit în privința vreunui detaliu, spune-mi.

— Am spus deja.

— Ce?

— E scris negru pe alb de omulețul care îl însoțea pe judecător.

— Ai declarat că pe la miezul nopții ai auzit un zgomot…

— Dacă așa am spus, înseamnă că e adevărat.

— Ai adăugat că doi bărbați, dintre care unul cu impermeabil deschis la culoare, veneau în acel moment de sub podul Marie și alergau spre o mașină roșie…

— Era roșie.

— Au trecut deci pe lîngă șlepul dumitale…

Van Houtte nu avu nici o reacție. Maigret se îndreptă spre ușă și o deschise.

— Intrați, domnilor!

Lapointe se dusese să-i ia de acasă pe agentul de asigurări și pe prietenul lui bîlbîit. Îi găsise la o partidă de belotă în trei, cu doamna Guillot, și îl urmaseră fără să protesteze. Guillot purta același impermeabil gălbui ca luni seara.

— Aceștia sînt cei doi oameni care au plecat cu mașina roșie?

— Nu e totuna să vezi niște oameni noaptea, pe un chei prost luminat, și să-i vezi într-un birou.

— Corespund descrierii pe care ai făcut-o…

Jef dădu din cap, refuzînd în continuare să se pronunțe.

— Amîndoi se aflau în seara aceea în portul Célestins. Vreți să ne spuneți, domnule Guillot, ce-ați făcut acolo?

— Am coborît rampa cu mașina…

— La ce distanță se află podul de această rampă?

— La mai bine de o sută de metri.

— Ați oprit mașina exact la capătul de jos al rampei?

— Da.

— Pe urmă?

— Ne-am dus să luăm cîinele din portbagaj.

— Era greu?

— Nestor cîntărea mai mult decît mine. Șaptezeci și două de kilograme, acum două luni, ultima dată cînd l-am cîntărit la măcelar.

— Era vreun șlep la marginea cheiului?

— Da.

— V-ați îndreptat amîndoi, cu cîinele, spre podul Marie?

Hardoin deschise gura să protesteze, dar, din fericire, prietenul său zise înaintea lui:

— De ce ne-am fi dus pînă la podul Marie?

— Pentru că așa pretinde domnul aici de față.

— Ne-a văzut ducîndu-ne spre podul Marie?

— Nu chiar. V-a văzut întorcîndu-vă de acolo.

Cei doi prieteni se uitară unul la altul.

— Nu putea să ne vadă mergînd pe lîngă șlep, pentru că am aruncat cîinele în apă în spatele lui. Chiar mi-a fost teamă ca sacul să nu se agațe de cîrmă. Am așteptat puțin, ca să fiu sigur că e dus de curent spre larg.

— Ai auzit, Jef?

Flamandul răspunse fără să se tulbure:

— Asta e povestea lui, nu-i așa? Și dumneavoastră v-ați spus povestea. Și poate că vor mai fi și alte povești. Nu e vina mea.

— Cît era ceasul, domnule Guillot?

Dar Hardoin nu se putea resemna să joace un rol mut și începu:

— Un... un... unsprezece și... și..

— Unsprezece și jumătate, îl întrerupse prietenul lui. Dovada: eram în cafeneaua din strada Turenne la douăsprezece fără douăzeci.

— Mașina dumitale e roșie?

— Da, un Peugeot 403 roșu.

— Care are doi de 9 pe plăcuța de înmatriculare?

— 7949 LF 75. Dacă vreți să vedeți carnetul...

— Dorești să cobori în curte ca să recunoști mașina, domnule Van Houtte?

— Nu doresc nimic altceva decît să mă întorc la soția mea.

— Cum explici aceste contradicții?

— Dumneavoastră trebuie să le explicați. Nu e meseria mea.

— Știi ce greșeală ai făcut?

— Da. L-am scos pe omul acela din apă…

— Da, la început. Dar asta n-ai făcut-o intenționat.

— Cum n-am făcut-o intenționat? Poate că eram somnambul cînd am dezlegat barca și am încercat cu cangea…

— Ai uitat că a mai auzit cineva strigătele vagabondului. Willems n-a strigat, probabil lovit de congestie la contactul cu apa rece. Dar pe Doctor ți-ai luat măsura de protecție să-l lovești mai întîi în cap. Ți-ai închipuit că era mort sau că nu mai avea mult, că, în orice caz, nu va fi în stare să scape de curent și de bulboane. Ai fost surprins neplăcut cînd i-ai auzit strigătele. Și l-ai fi lăsat să strige pînă nu mai putea dacă n-ai fi auzit o altă voce, cea a marinarului de pe *Poitou*. Te vedea pe puntea șlepului. Atunci, ți s-a părut abil să faci pe salvatorul.

Jef se mulțumea să dea din umeri.

— Cînd ți-am spus adineauri că ai făcut o greșeală, nu la asta făceam aluzie. Mă gîndeam la povestea dumitale. Pentru că ai crezut de cuviință să spui o poveste ca să abați orice bănuială. Și ai lucrat la amănunte.

Agentul de asigurări și prietenul lui, impresionați, se uitau rînd pe rînd la comisar și la marinar, înțelegînd în sfîrșit că era în joc capul unui om.

— La unsprezece și jumătate, nu lucrai la motor, cum ai pretins, ci te aflai într-un loc de unde puteai să zărești cheiul, fie în cabină, fie undeva pe puntea vasului. Altfel, n-ai fi zărit mașina roșie. Ai asistat la scufundarea cîinelui. Asta ți-a venit în minte cînd poliția te-a întrebat ce s-a întîmplat. Ți-ai spus că

mașina nu va fi găsită și ai pomenit de doi bărbați care se întorceau de sub podul Marie.

— Eu vă las să vorbiți, nu-i așa? Ei spun ce le place. Dumneavoastră spuneți ce vă place…

Maigret se îndreptă din nou spre ușă.

— Intrați, domnule Goulet!

Tot Lapointe îl adusese și pe marinarul de pe *Poitou*, șlep de pe care se mai descărca și acum nisip în portul Célestins.

— Cît era ceasul cînd ați auzit strigăte ce veneau dinspre Sena?

— Pe la miezul nopții.

— Nu puteți fi mai precis?

— Nu.

— Era mai tîrziu de unsprezece și jumătate?

— Cu siguranță. Cînd totul s-a sfîrșit, adică atunci cînd corpul a fost urcat pe mal și a venit agentul, era douăsprezece și jumătate. Cred că agentul a notat ora în carnet. Or, n-a trecut mai mult de o jumătate de oră între momentul în care…

— Ce spui, Van Houtte?

— Eu? Absolut nimic, nu-i așa? Povestea lui…

— Și agentul de poliție?

— Povestea agentului de poliție…

La zece seara, cei trei martori plecaseră și, de la braseria *Dauphine*, fusese adusă altă tavă cu sandviciuri și bere. Maigret intră în biroul vecin și îi zise lui Lapointe:

— E rîndul tău.

— Ce-l întreb?

— Orice.

Rutină. Făceau cu schimbul uneori trei sau patru în cursul unei nopți, repetînd mai mult sau mai puțin aceleași întrebări

într-un fel diferit, slăbind treptat rezistența suspectului.

— Alo, fă-mi, te rog, legătura cu soția mea.

Doamna Maigret nu se culcase.

— Mai bine nu mă aștepți.

— Pari obosit. E greu?

Simțea descurajarea în vocea lui.

— Va tăgădui pînă la capăt, fără să-l putem apuca de nicăieri. E cel mai frumos specimen de idiot încăpățînat pe care l-am avut în fața mea.

— Și Doctorul?

— O să telefonez la spital.

Într-adevăr, sună apoi la Hôtel-Dieu și îi răspunse infirmiera de gardă de la chirurgie.

— Doarme. Nu, n-are dureri. Profesorul a trecut să-l vadă după cină și îl consideră în afară de orice pericol.

— A vorbit?

— Înainte să adoarmă, mi-a cerut apă.

— Altceva n-a spus?

— Nu. Și-a luat sedativul și a închis ochii.

Maigret se plimbă pe culoar vreo jumătate de oră, lăsîndu-l să-și încerce norocul pe Lapointe, căruia îi auzea vocea în spatele ușii. Apoi intră din nou în birou, unde îl găsi pe Jef Van Houtte în sfîrșit așezat pe un scaun, cu mîinile lui mari încrucișate pe genunchi.

Expresia inspectorului spunea cît se poate de clar că nu obținuse nici un rezultat, în timp ce marinarul avea un aer ironic.

— Mai ține mult? întrebă el, uitîndu-se la Maigret, care se așează la locul lui. Nu uitați că mi-ați promis că-l veți chema pe

consul. Îi voi spune tot ce-ați făcut și va apărea în ziarele belgiene.

— Ascultă-mă, Van Houtte…

— Vă ascult de ore în șir și repetați tot timpul același lucru.

Arătă cu degetul spre Lapointe.

— Și el tot la fel. Mai aveți și alții dincolo care să vină să-mi pună întrebări?

— S-ar putea.

— O să le dau aceleași răspunsuri.

— Te-ai contrazis de cîteva ori.

— Și ce dacă m-am contrazis? Dumneavoastră nu v-ați contrazice în locul meu?

— Ai auzit ce spun martorii.

— Martorii spun una, eu spun alta. Asta nu înseamnă că eu sînt mincinosul. Toată viața am muncit. Întrebați orice marinar ce părere are despre Jef Van Houtte. Nici unul n-o să spună ceva rău despre mine.

Iar Maigret o luă de la început, hotărît să încerce pînă la capăt, amintindu-și de un caz în care omul așezat în fața lui, un tip la fel de îndărătnic ca flamandul, cedase brusc după șaisprezece ore, cînd comisarul voia să renunțe.

A fost una dintre nopțile cele mai epuizante. Trecu de două ori în biroul vecin, în timp ce Lapointe îi lua locul. La sfîrșit, nu mai erau sandviciuri, nu mai era bere și aveau impresia că nu mai erau decît ei trei, ca niște fantome în clădirea pustie a Poliției Judiciare, unde femeile de serviciu măturau culoarele.

— E imposibil să-i fi văzut pe cei doi bărbați mergînd pe lîngă șlep…

— Diferența dintre noi este că eu eram acolo și dumneavoastră nu.

— I-ai auzit…

— Toată lumea vorbește.

— Vezi că nu te acuz de premeditare…

— Ce înseamnă asta?

— Nu pretind că știai dinainte că aveai să-l ucizi.

— Pe cine? Pe Willems sau pe tipul pe care l-am scos din apă? Pentru că, la ora asta, sînt doi, nu-i așa? Iar mîine poate că vor fi trei, sau patru, sau cinci… Nu vă e greu să adăugați.

La ora trei, Maigret, frînt de oboseală, luă hotărîrea să renunțe. De data asta, el, nu interlocutorul lui, era scîrbit.

— Destul pentru azi, mormăi el, ridicîndu-se.

— Pot să mă întorc deci la soția mea?

— Încă nu.

— Mă trimiteți să dorm la închisoare?

— Vei dormi aici, într-un birou unde e un pat de campanie.

În timp ce Lapointe îl conducea, Maigret părăsea Poliția Judiciară și mergea, cu mîinile în buzunare, pe străzile pustii. Abia la Châtelet găsi un taxi.

Intră fără zgomot în dormitor, unde doamna Maigret se mișcă în pat și mormăi cu o voce adormită:

— Tu ești?

Ca și cum ar fi putut să fie altcineva!

— Cît e ceasul?

— Patru.

— A recunoscut?

— Nu.

— Crezi că el e făptașul?

— Sînt moralmente sigur.

— Ai fost obligat să-i dai drumul?

— Încă nu.

— Nu vrei să mănînci ceva?

Nu-i era foame. Își turnă un pahar de tărie înainte să se culce, dar tot nu adormi decît după o jumătate de oră.

Avea să-l țină minte mult timp pe marinarul belgian.

VIII

În dimineața aceea îi însoți Torrence, deoarece Lapointe își petrecuse noaptea la Poliția Judiciară. Înainte, Maigret avusese o discuție telefonică destul de lungă cu profesorul Magnin.

— Sînt sigur că, de ieri-seară, e pe deplin lucid spusese acesta. Vă cer doar să nu-l obosiți. Nu uitați că a suferit un șoc sever și că va avea nevoie de săptămîni întregi ca să-și revină complet.

Mergeau toți trei pe cheiuri, în soare, cu Van Houtte între comisar și Torrence, și ar fi putut fi luați drept niște plimbăreți ce savurau o dimineață frumoasă de primăvară.

Van Houtte, care era nebărbierit, din lipsă de brici, avea obrajii acoperiți de o barbă blondă, care strălucea în soare.

În fața Palatului de Justiție, se opriseră la un bar să bea cafea și să mănînce cornuri. Flamandul înghiți șapte cît se poate de calm.

Crezuse probabil că era dus la podul Marie, pentru un fel de reconstituire, și se arătă surprins că intrau în curtea cenușie de la Hôtel-Dieu și străbăteau apoi culoarele spitalului.

I se mai întîmpla să se încrunte din cînd în cînd, dar fără să se tulbure.

— Putem intra? o întrebă Maigret pe infirmiera-șefă.

Aceasta îl examină curioasă pe însoțitorul lui, apoi dădu din umeri. Era ceva care o depășea. Renunța să înțeleagă.

Pentru comisar, era ultima șansă. Păși primul în salon, unde, ca în ajun, bolnavii îl urmăriră cu privirea. Înapoia lui venea Jef, pe care îl ascundea parțial, în timp ce Torrence încheia plutonul.

Doctorul îl privea apropiindu-se fără curiozitate aparentă și, cînd dădu cu ochii de marinar, în atitudinea lui nu se produse nici o schimbare.

Jef rămase la fel de calm ca în cursul nopții. Cu brațele atîrnîndu-i pe lîngă corp, cu fața indiferentă, observa acel spectacol, neobișnuit pentru el, al unui salon de spital.

Șocul sperat nu se producea.

— Înaintează, Jef…

— Ce trebuie să mai fac?

— Vino aici…

— Bun. Și pe urmă?

— Îl recunoști?

— Presupun că e cel din apă, nu-i așa? Numai că, în seara aia, avea barbă.

— Totuși, îl recunoști?

— Cred că da.

— Și dumneata, domnule Keller?

Maigret aproape că își ținu răsuflarea, cu ochii țintă la vagabondul care îl privea și care, lent, se hotărî să se întoarcă spre marinar.

— Îl recunoști?

Oare Keller ezita? Comisarul ar fi putut să jure că da. Urmă un moment lung de așteptare, pînă cînd medicul din Mulhouse se uită din nou la Maigret, fără să manifeste vreo emoție.

— Îl recunoști?

Se stăpînea, cuprins de o furie bruscă împotriva acelui om care, acum știa, hotărîse să nu spună nimic.

Ca dovadă, pe fața vagabondului se vedea o umbră de zîmbet, iar în ochi, un licăr de maliție.

Întredeschise buzele și bîigui:

— Nu…

— Este unul dintre cei doi marinari care te-au scos din Sena.

— Mulțumesc…, rosti el cu o voce slabă.

— Și tot el, sînt aproape sigur, te-a lovit în cap înainte să te arunce în apă.

Tăcere. Doctorul stătea nemișcat, doar cu ochii vii.

— Tot nu-l recunoști?

Era cu atît mai impresionant cu cît vorbeau în șoaptă, cu două șiruri de bolnavi culcați în paturi care îi pîndeau și trăgeau cu urechea.

— Nu vrei să vorbești?

Keller rămînea nemișcat.

— Totuși, știi de ce te-a atacat…

Privirea deveni mai curioasă. Vagabondul părea surprins că Maigret aflase atît de multe.

— S-a întîmplat în urmă cu doi ani, cînd încă dormeai sub podul Bercy. Într-o noapte. Mă auzi?

Doctorul făcu semn că îl auzea.

— Într-o noapte de decembrie, ai asistat la o scenă la care a participat acest om.

Keller părea să se întrebe din nou ce hotărîre să ia.

— Alt om, patronul șlepului lîngă care erai culcat, a fost împins în fluviu. Dar el n-a scăpat!

Tot tăcere și, în sfîrșit, o indiferență completă pe fața rănitului.

— E adevărat? Văzîndu-te luni pe cheiul Célestins, ucigașului i-a fost teamă să nu vorbești.

Capul Doctorului se mișcă ușor, cu efort, exact atît cît să-l poată zări pe Jef Van Houtte.

Privirea lui nu exprima însă nici o ură, nici o ranchiună, poate doar o oarecare curiozitate.

Maigret înțelese că nu va obține nimic altceva de la vagabond și, cînd infirmiera-șefă veni să-i anunțe că stătuseră destul, nu mai insistă.

Pe culoar, marinarul ridică capul.

— Ați făcut mare scofală, nu-i așa?

Avea dreptate. El cîștigase partida.

— Și eu pot să inventez povești, zise el, triumfător.

Iar Maigret nu se putu abține să nu mormăie printre dinți:

— Gura!

În timp ce Jef aștepta împreună cu Torrence la Poliția Judiciară, Maigret petrecu aproape două ore în cabinetul judecătorului Dantziger. Acesta îl chemase prin telefon și pe substitutul Parrain și comisarul povesti tot ce se întîmplase, de la cap la coadă, în cele mai mici amănunte.

Judecătorul lua note cu creionul și, la sfîrșit, oftă și spuse:

— În fond, nu avem nici o probă contra lui.

— Nu, nici o probă.

— În afara poveștii cu orele care nu se potrivesc. Orice avocat bun va desființa acest argument.

— Știu.

— Și mai ai vreo speranță să obții mărturisirea suspectului?

— Nici una, recunoscu comisarul.

— Vagabondul va continua să tacă?

— Sînt convins.

— De ce crezi că a ales această atitudine?

Era mai greu de explicat, mai ales unor oameni care nu cunoscuseră niciodată mica lume a celor care dormeau sub poduri.

— Da, de ce? interveni și substitutul. În fond, era cît pe ce să moară. După judecata mea, ar trebui…

Desigur, după judecata unui substitut, care locuia într-un apartament din Passy cu o soție și copii, organiza partide de bridge săptămînale și se preocupa de avansarea lui și de scara salarială.

Nu după judecata unui vagabond.

— Există totuși o justiție…

Ei, da! Numai că, tocmai, celor care nu se temeau să doarmă sub poduri, în plină iarnă, înveliți în ziare vechi ca să le țină de cald, nu le păsa de această justiție!

— Dumneata îl înțelegi?

Maigret ezită să spună că da, pentru că probabil ar fi fost privit ciudat.

— Știți, nu crede că un proces la curtea cu juri, un rechizitoriu, pledoariile, decizia jurașilor și închisoarea sînt lucruri foarte importante.

Ce ar fi zis amîndoi dacă le-ar fi povestit incidentul cu bila strecurată în mîna rănitului? Și chiar dacă numai le-ar fi spus că fostul doctor Keller, a cărui soție locuia pe insula Saint-Louis și a cărui fiică se căsătorise cu un mare fabricant de produse farmaceutice, avea bile de sticlă colorată în buzunare, ca un puștan de zece ani?

— Tot îl mai vrea pe consul?

Acum era vorba din nou despre Jef.

Și judecătorul, după ce se uită la substitut, murmură ezitant:

— În stadiul actual al anchetei, nu cred că pot să semnez un mandat de arestare contra lui. După tot ce mi-ai spus, n-ar servi la nimic să-l interoghez și eu.

Într-adevăr, ceea ce nu putuse să obțină Maigret n-ar fi obținut nici magistratul.

— Atunci?

Atunci, așa cum Maigret știa încă de la venire, partida era pierdută. Nu-i mai rămînea decît să-l elibereze pe Van Houtte, care poate avea să ceară să i se prezinte scuze.

— Îmi pare rău, Maigret... Dar, în situația de față...

— Știu.

Era întotdeauna un moment neplăcut. Nu se întîmpla prima dată – și tot cu idioți!

— Îmi cer scuze, domnilor..., murmură el, părăsindu-i.

Puțin mai tîrziu, în biroul lui, repetă:

— Îmi cer scuze, domnule Van Houtte. Adică îmi cer scuze pentru respectarea uzanțelor. Să știi că părerea mea nu s-a schimbat, că rămîn convins că ți-ai ucis patronul, pe Louis Willems, și că ai făcut tot ce ți-a stat în putință să scapi de vagabond, care era un martor stînjenitor. Acestea fiind zise, nimic nu te împiedică să te întorci la șlepul dumitale, la soție și copil. La revedere, domnule Van Houtte.

Marinarul nu protestă, se mulțumi să se uite la comisar cu oarecare surprindere și, în ușă, întinse mîna, mormăind:

— Oricui i se întîmplă să se înșele, nu-i așa?

Maigret se făcu că nu vedea mîna întinsă și, după cinci minute, se cufunda cu încrîncenare în treburile curente.

În săptămînile următoare, au avut loc verificări anevoioase atît în zona Bercy, cît și la podul Marie, au fost interogați o mulțime de oameni, iar poliția belgiană a trimis rapoarte care s-au adăugat, zadarnic, altor teancuri de rapoarte.

Comisarul, timp de trei luni, își făcu deseori apariția în portul Célestins, cu pipa între dinți și mîinile în buzunare, ca un hoinar lipsit de ocupație. Doctorul părăsise în cele din urmă spitalul. Se întorsese în colțul lui de sub arcada podului și își primise înapoi lucrurile.

Maigret se oprea uneori lîngă el, ca din întîmplare. Conversația era scurtă:

— Ești bine?

— Sînt bine.

— Mai suferi din pricina rănii?

— Puțină amețeală din cînd în cînd...

Chiar dacă evitau să vorbească despre cele întîmplate, Keller știa foarte bine ce căuta Maigret, iar Maigret știa că celălalt știe. Devenise un fel de joc între ei.

Un mic joc care dură pînă în perioada cea mai caldă a verii, cînd, într-o dimineață, comisarul se opri în fața vagabondului, care mînca un codru de pîine și bea vin roșu.

— Ești bine?

— Sînt bine!

Considerase oare François Keller că interlocutorul lui așteptase destul? Privea un șlep amarat, un șlep care nu era *Zwarte Zwaan*, dar semăna cu el.

— Oamenii ăia au o viață frumoasă, remarcă el.

Și, arătînd doi copii blonzi care se jucau pe punte, adăugă:

— Mai ales ei...

Maigret îl privi în ochi, grav, presimțind că va urma ceva.

— Viața nu e ușoară pentru nimeni, continuă vagabondul.

— Nici moartea.

— Nimeni nu poate să judece.

Se înțelegeau.

— Mulțumesc… murmură comisarul, care, în sfîrșit, știa.

— N-ai pentru ce. N-am spus nimic.

Și Doctorul adăugă, ca flamandul:

— Nu-i așa?

Într-adevăr, nu spusese nimic. Refuza să judece. Nu avea să depună mărturie.

Totuși, Maigret îi spuse soției sale, printre altele, pe la mijlocul mesei:

— Îți amintești de șlep și de vagabond?

— Da. A apărut ceva nou?

— Nu mă înșelasem.

— Și l-ai arestat?

El scutură din cap.

— Nu! Dacă nu va comite o imprudență, ceea ce m-ar mira din partea lui, nu va fi arestat niciodată.

— Ți-a spus ceva Doctorul?

— Da, într-un fel.

Mai mult cu ochii decît prin cuvinte. Se înțeleseseră unul pe altul, iar Maigret zîmbea cînd își amintea de acel soi de complicitate care se crease între ei pentru un moment, sub podul Marie.

Noland (Vaud), 2 mai 1962